

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Державного університету
«Житомирська політехніка»

протокол від __ _____ 20__ р.
№ __

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ з навчальної дисципліни «Митні процедури та управління митними режимами»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійна програма «Облік, контроль і митна справа»
факультет __ бізнесу та сфери обслуговування __
(назва факультету)
кафедра інформаційних систем в управлінні та обліку
(назва кафедри)

Рекомендовано на засіданні
кафедри інформаційних
систем в управлінні та обліку
(назва кафедри)

29 серпня 2022 р.,
протокол № 7

Розробники: д.е.н., проф., професорка кафедри інформаційних систем в
управлінні та обліку Ірина ЗАМУЛА,
к.е.н., доц., доцентка кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку
Тетяна НАЗАРЕНКО

Житомир
2023

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 2

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Тема 1. Законодавче регулювання діяльності митниці	
Тема 2. Митні процедури	
Тема 3. Здійснення митних процедур щодо окремих видів товарів	
Тема 4. Основи переміщення через митний кордон пасажирів, їх багажу та валюти	
Тема 5. Митні процедури при переміщенні товарів різними видами транспорту	
Тема 6. Види митних режимів, умови поміщення товарів у митні режими, особливості їх застосування	
Тема 7. Митне оформлення та декларування товарів	
Тема 8. Митне оформлення товарів із застосуванням механізму «Єдиного вікна»	

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 3

ТЕМА 1. ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИЦІ

1. Митна політика України
2. Митні органи України
3. Тарифне та нетарифне регулювання в митному праві
4. Митні платежі
5. Митний кодекс України: структура та основні положення

1. Митна політика України

На сьогодні митна політика в цілому належить до найважливіших проявів суверенітету держави, що зумовлює особливу увагу до них з боку законодавчої та виконавчої влади при формуванні міжнародно-правової позиції та вирішенні внутрішніх проблем держави.

Взагалі митною політикою є складова внутрішньої та зовнішньої політики держави, комплекс заходів, здійснюваних із метою забезпечення найбільш ефективного використання інструментів митного контролю і регулювання товарообміну на митній території, участі в реалізації торгово-політичних завдань внутрішнього ринку, стимулювання розвитку національної економіки. В Україні здійснюється єдина митна політика, що є складовою митної справи, а також внутрішньої і зовнішньої політики України.

Україна визначає і проводить єдину митну політику, спрямованого на прискорення товарообігу, стимулювання розвитку національної економіки, захист внутрішнього ринку та власного виробника, а також на розвиток митної справи, відповідно до загальновизначених міжнародних норм.

Головні напрямки митної політики України такі: структура системи органів державного регулювання митної справи; розміри мит та умов митного обкладання; вільні митні зони та митні режими на території України; перелік товарів, експорт, імпорт та транзит яких через територію України забороняється, визначаються Верховною Радою України.

За визначенням ст. 2 Митного кодексу України митною політикою є система принципів та напрямів діяльності держави у сфері забезпечення своїх економічних інтересів та безпеки за допомогою митно-тарифних та нетарифних заходів регулювання зовнішньої торгівлі.

Питання митно-тарифного регулювання є одними з основних у розвитку зовнішньоекономічних відносин. Отже, особливу увагу необхідно приділити вирішенню проблем вдосконалення системи митно-тарифного регулювання в Україні. Митна політика України розвивалася в напрямі паралельного розвитку всіх сторін системи митно-тарифного регулювання відповідно до передових, загально визначених норм і правил міжнародної політики. Вона включала одночасне вирішення проблем заповнення теоретичного вакууму, розбудови митної інфраструктури й активну участь в опрацюванні митних режимів, що мають забезпечувати мінімізацію митних процедур та ефективність митного контролю.

Україна активно співпрацює з митними адміністраціями багатьох країн світу, є членом Ради митного співробітництва, продовжує процес приєднання міжнародних конвенцій з питань митної справи у напрямі гармонізації із загальноприйнятими в міжнародній практиці нормами та стандартами.

Митна політика разом із порядком і умовами переміщення через митний кордон товарів і транспортних засобів, стягування митних платежів, митним оформленням, митним контролем та іншими засобами проведення митної політики в життя визначаються законодавцем як складові митної справи.

Сандровський К.К. визначає митну політику як один з основних напрямів внутрішньої і зовнішньої політики держави. До інструментів митної політики він відносить передбачені

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк. — / 4

національним законодавством і міжнародними договорами митні тарифи і систему заходів нетарифного регулювання.

Крім того, К.К. Сандровський вважає, що митна політика є найважливішою складовою зовнішньоторговельної політики, і зазначає, що в літературі поняття торгової політики нерідко розглядається як рівнозначне поняття митної політики. Він розглянув проблеми застосування деяких інструментів митної політики – тарифних і нетарифних заходів митного регулювання, а також таких її складові, як членство в міжнародних організаціях і міждержавних інтеграційних об'єднаннях.

Отже, термін "митна політика" розглядається законодавцем та вченим як комплексний за своїм змістом і складний для однозначного визначення, що не обмежується виключно, підвищенням ефективності зовнішньоекономічної діяльності держави.

Змінилося розуміння митної політики в сучасній доктрині. Розширилося розуміння місця, ролі й змісту митної політики, зумовлених багатьма складовими, привнесеними з інших політик, таких як внутрішня, зовнішня, зовнішньоекономічна, зовнішньоторговельна, митна політика міжнародних організацій.

2. Митні органи України

Забезпечення здійснення митної політики України відповідно до законів України; установлення розмірів митних зборів і плати за митні процедури; координація діяльності міністерств, державних комітетів та відомств України з питань митної справи; проведення переговорів та укладення міжнародних договорів України з митних питань у випадках, передбачених законами України; подання на розгляд Верховної Ради України пропозицій щодо системи митних органів України здійснюються Кабінетом Міністрів України.

Забороняється регулювання митної справи не передбаченими в законодавстві України актами і діями державних та недержавних органів. Державна митна служба України є центральним органом державної виконавчої влади, підвідомчим Кабінету Міністрів України. Служба організує здійснення митної політики, забезпечує ефективне функціонування митної системи. ДМСУ у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, постановами Верховної Ради України, указами та розпорядженнями Президента України, актами Кабінету Міністрів України.

У межах своїх повноважень ДМСУ організує та контролює виконання актів законодавства України про митну справу. ДМСУ узагальнює практику застосування законодавства з питань, що входять до її компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення цього законодавства та виносить їх на розгляд Кабінету Міністрів України.

До складу Державної митної служби України входять: Центральний апарат ДМСУ, спеціалізовані установи та митниці.

Центральний апарат ДМСУ:

Голова ДМСУ;
перший заступник Голови ДМСУ;
заступники Голови ДМСУ.

Управління ДМСУ:

власної безпеки та контролю; організації митного контролю;
по організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил;
митно-тарифне;
митних платежів;
аналізу, прогнозування та зв'язків з громадськістю;
фінансово-економічне;
бухгалтерського обліку та звітності;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 5

кадрами;
міждержавних зв'язків;
правове;
самостійні відділи:
сектор режимно-секретної та мобілізаційної роботи;
профспілковий комітет центрального апарату служби;
чергова частина.

Спеціалізовані установи:

рада профспілки працівників митних органів України;
господарсько-експлуатаційне митне управління;
постачальне митне управління;
автотранспортне митне господарство;
центральна митна лабораторія;
інформаційно-аналітичне управління;
Київський центр підвищення кваліфікації;
Хмельницький центр підвищення кваліфікації;
Академія митної служби;
санаторій "Перлина".

Регіональні митниці:

Київська; Західна; Карпатська; Подільська; Чорноморська; Кримська; Донбаська; Східна;
Північна; Дніпровська;

прямого підпорядкування:

Бориспільська; Севастопольська; Центральна енергетична; Оперативна (у складі
Управління власної безпеки та контролю).

3. Тарифне та нетарифне регулювання в митному праві

Функції тарифного регулювання в Україні виконує мито, яке є найважливішим інструментом зовнішньоторгової політики держави, що використовується з метою обмеження ввезення іноземних товарів, захисту та заохочення розвитку вітчизняного виробництва, стимулювання вивезення національних товарів.

Введення мита може мати декілька цілей, серед яких фіскальні, економічні та політичні. На відміну від інших податків, стягнення мита здійснюється не тільки і не стільки з фіскальною метою (формування дохідної частини бюджету), скільки спрямоване в основному на формування раціональної структури експорту й імпорту в умовах відсутності прямого втручання держави до цієї сфери. Метою введення мита може бути здійснення економічного тиску на відповідні держави або створення режиму найбільшого сприяння за політичними мотивами.

В економічно розвинених країнах найбільш розповсюдженим є мито, що стягується з товарів, ввезених до країни, тобто регулюванню підлягає тільки імпорт. Експорт товарів регулюється, як правило, лише в країнах з невисоким рівнем економічного розвитку.

Товари і предмети, які ввозяться до митної території України та вивозяться за межі цієї території, підлягають накладенням мита.

Мито – це непрямий податок, що стягується з товарів (інших предметів), які переміщуються через митний кордон, тобто ввозяться, вивозяться або проходять транзитом, і який включається до ціни товарів та сплачується за рахунок кінцевого споживача [8].

Розміри ставок та види мита в Україні встановлюються відповідно до Митного тарифу України, визначеного Законом України "Про Єдиний митний тариф України" та міжнародними договорами.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 6

Митний тариф України – це систематизований звід ставок мита, якими обкладаються товари, які ввозять до митної території України.

Ставки митного тарифу України є єдиними для всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності незалежно від форм власності, організації господарської діяльності та територіального розташування, за винятком випадків, передбачених законами України та її міжнародними договорами.

Митний тариф затверджується Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України.

Зміни і доповнення до Митного тарифу України мають бути офіційно опублікованими в загальнодоступних засобах масової інформації не пізніше, ніж за 45 днів до дати введення їх в дію. У тому випадку, якщо зазначені документи не будуть офіційно опубліковані, офіційною публікацією вважається публікація в офіційному періодичному виданні Верховної Ради України або Кабінету Міністрів України. Датою офіційної публікації вважається дата фактичного виходу в світ відповідного номеру цього видання.

Ввізне, вивізне і транзитне мито

В залежності від напрямку руху товару в Україні застосовується ввізне та вивізне мито.

Ввізне мито – це мито, яке стягується митницями при надходженні іноземних товарів на внутрішній ринок.

Вивізне мито – це мито, яке нараховується на товари та інші предмети при їх вивезенні за межі митної території України. Воно застосовується в деяких країнах і встановлюється на певний строк, як правило, в разі нестачі сировини в країні.

В деяких країнах застосовується транзитне мито. Однак його роль в сучасних умовах знижується. Воно встановлюється, як правило, лише для покриття витрат, пов'язаних з контролем транзиту іноземних вантажів.

Види мита за способом нарахування

За способом нарахування в Україні застосовуються наступні види мита: адвалерне, специфічне, комбіноване.

Адвалерне мито – це мито, яке нараховується у відсотках до митної вартості товарів та інших предметів, що обкладаються митом.

Специфічне мито – це мито, яке нараховується у встановленому грошовому розмірі на одиницю товарів та інших предметів, що обкладаються митом.

Комбіноване мито – це мито, що поєднує особливості адвалерного і специфічного митного обкладення.

На окремі товари та інші предмети може бути встановлене сезонне ввізне та вивізне мито на термін не більший від чотирьох місяців з моменту їх встановлення.

Поняття й інструменти нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності, адміністративні за своєю основою, припускають, насамперед, наявність оперативної й достовірної інформації щодо стану зовнішньої торгівлі. Обґрунтування і гнучке використання інструмента нетарифних методів регулювання, а також даних митної статистики дозволяють визначити і встановити торговий баланс та фіскальні цілі держави.

Наприкінці 70-х років найбільші країни Заходу підписали угоду, яка передбачає зниження мита й використання переважно нетарифних методів регулювання як засобу впливу державних структур на зовнішньоекономічну діяльність. Ці засоби вплинули як на зниження мита, так і на звуження сфери застосування кількісних обмежень імпорту. Разом з тим ширшого застосування набули такі методи, як гнучка система податків та митних зборів з метою захисту внутрішнього ринку від іноземної конкуренції. Використання митних тарифів обмежує надходження іноземних товарів до внутрішнього ринку лише побічно – шляхом подорожчання імпорту в результаті митного обкладення. В свою чергу, нетарифні обмеження, зберігаючи ефект подорожчання, доповнюють його ще й встановленням прямих перешкод у

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк. __ / 7

вигляді абсолютних чи близьких до абсолютних лімітів за кількістю або цінами технічними характеристиками товару.

Найбільш жорсткий кількісний захід нетарифного характеру, який взагалі виключає звичайний комерційний імпорт товарів, визначених категорій, це ембарго. Цей засіб зустрічається в практиці майже всіх країн. Часто ембарго вводиться з чисто політичних мотивів, але в більшості випадків застосовується як останній з заходів з метою економії валюти або захисту вітчизняної промисловості. До числа найбільш розповсюджених інструментів нетарифного адміністративного регулювання зовнішньоекономічної діяльності відносять ліцензії та квоти.

Ліцензування та квотування експорту й імпорту застосовується виходячи з загальнодержавних цілей, а саме:

- збільшення зовнішньої заборгованості країни;
- порушення рівноваги за окремими товарами на внутрішніх ринках;
- необхідності забезпечення визначених пропорцій між імпортною і вітчизняною продукцією;
- у відповідь на дискримінаційні дії інших держав;
- відповідно до міжнародних угод.

Ліцензування зовнішньоторгових операцій

Ліцензування зовнішньоторгових операцій може бути у формі: дозволу на ведення будь-якого виду зовнішньоекономічної діяльності; дозволу на проведення будь-якої експортно-імпоротної операції. Ліцензування експортно-імпортних операцій полягає в необхідності отримання дозволу, виданого державними органами, на здійснення зовнішньоторгових операцій, експортних чи імпортних, з певними товарами, включеними до списків ліцензованих за імпортом або експортом.

Ліцензія експортна (імпортна) – це відповідним чином оформлене право на експорт (імпорт) протягом встановленого часу певних товарів або валютних засобів з метою інвестицій та кредитування.

В Україні застосовуються наступні види ліцензій:

- генеральна;
- разова (індивідуальна);
- відкрита (індивідуальна);

Ліцензія відкрита (індивідуальна) – це дозвіл на експорт (імпорт) товару протягом визначеного періоду часу (але не менше одного місяця) з визначенням його загального обсягу.

Ліцензія разова (індивідуальна) – це одноразовий дозвіл іменного характеру, що видається для здійснення кожної окремої операції конкретним суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності на період, необхідний для здійснення експортної (імпоротної) операції.

Ліцензія генеральна – відкриття дозволу на експортні (імпортні) операції щодо певних товарів або певної країни (групи країн) протягом періоду дії режиму ліцензування щодо цього товару.

Ліцензії на експорт (імпорт) товарів видаються Міністерством зовнішньоекономічних зв'язків і торгівлі України.

Ліцензування операцій з переміщення валютних цінностей з метою інвестицій або надання кредитів суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності здійснюється Національним банком України.

Ліцензії на експортно-імпортні операції видаються на основі заявок суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності згідно форми, затвердженої Міністерством зовнішньоекономічних зв'язків і торгівлі України.

Квотування зовнішньоторгових операцій

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк. — / 8

Ліцензування зовнішньоторгових операцій тісно взаємопов'язане з кількісними обмеженнями зовнішньоторгових операцій

– квотами на імпорт і експорт окремих товарів. Запровадження квот гарантує, що експорт/імпорт певного товару не буде перевищувати встановлених розмірів. Квотування є досить гнучким інструментом державного регулювання зовнішньої торгівлі, оскільки зміна тарифів звичайно регламентується національним законодавством або міжнародними договорами.

Квота експортна (імпортна) – це граничний обсяг визначеної категорії товарів, дозволений для експорту з території України (чи імпорту до території України) протягом встановленого періоду, який визначається в натуральних або вартісних одиницях.

В Україні застосовуються квоти:

- глобальні;
- групові;
- індивідуальні.

Глобальні квоти – це квоти, встановлені для товару (товарів) без визначення конкретних країн, до яких товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується.

Групові квоти – квоти, встановлені для товару (товарів) з визначенням групи країн, до яких товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується.

Індивідуальні квоти – квоти, встановлені для товару (товарів) з визначенням конкретної країни, до якої товар (товари) може експортуватися або з яких він (вони) може імпортуватися.

Кількісні обмеження імпорту й експорту є жорстким виявом державного регулювання зовнішньої торгівлі. Оскільки дія системи ліцензування і квотування обмежує самостійність підприємств у їх зовнішньоекономічних зв'язках, в адміністративному порядку регулюється ряд країн, з якими можуть бути укладені угоди щодо певних товарів, визначається кількість і ряд товарів, що підлягають експорту чи імпорту. При цьому система ліцензування і квотування імпорту й експорту є більш гнучкою й ефективною, ніж економічні важелі зовнішньоторгового регулювання.

Рішення щодо встановлення режиму ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій приймається Кабінетом Міністрів України з визначенням списку конкретних товарів, що підлягають режимові ліцензування і квотування, а також термінів дії цього режиму. Реалізація квот, як і ліцензій на окремі товари, роботи чи послуги, здійснюється Міністерством зовнішньоекономічних зв'язків і торгівлі України.

Перелік товарів, експорт та імпорт яких підлягає квотуванню і ліцензуванню

Постановою Кабінету Міністрів України від 6 січня 2000 року № 4 визначено, що обсяги квот товарів, експорт яких підлягає ліцензуванню, складаються з:

- янтарю;
- руд і концентратів дорогоцінних металів;
- металів дорогоцінних у колоїдному стані і сполук неорга нічних та дорогоцінних органічних металів, амальгам дорогоцінних металів;
- алмазів оброблених /не оброблених;
- інших дорогоцінних каменів, а також напівкоштовних (крім алмазів);
- срібла, золота, платини (неопрацьованих, напівоброблених або у вигляді порошку);
- відходів і брухту дорогоцінних металів і металів, вкритих дорогоцінними металами;
- монет з дорогоцінних металів [6].

Сертифікація товару як метод нетарифного регулювання

Одним зі специфічних методів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності є сертифікація товару.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк. — / 9

"Сертифікація відповідності" являє собою дію, що засвідчує за допомогою сертифіката відповідності або знака відповідності, що вироби чи послуги відповідають визначеним стандартам або іншій науково-технічній документації (НТД). При цьому під "сертифікатом відповідності" розуміють документ, а під "знаком відповідності" – знак, який знаходиться під охороною закону, видані відповідно до правил системи сертифікації. Вироби відповідають стандарту, якщо вони задовольняють всім передбаченим щодо цих виробів вимогам. До стандарту звичайно включаються характеристики, які можуть бути об'єктивно перевірені.

Для проведення конкретних іспитів використовуються спеціально акредитовані лабораторії, які проводять у встановленому порядку атестацію.

На підставі закону України встановлено порядок ввезення до території України товарів, безпеку яких необхідно документально підтвердити.

Цей порядок поширюється на товари, які є об'єктом зовнішньоторгових операцій купівлі-продажу або обміну (бартеру). Ним зобов'язані керуватися юридичні та фізичні особи, які ввозять до України товари, а також організації, які мають контролювати їх безпеку при ввезенні. Але цей порядок не поширюється на товари, виготовлені в країнах, що входять до складу СНД, а також на транзитні товари.

Документом, що підтверджує безпеку товару, є:

сертифікат відповідності, виданий за результатами сертифікації товару уповноваженим на це органом у встановленому порядку, в тому числі на підставі гігієнічного сертифікату на продукцію, потенційно небезпечну для здоров'я людини;

посвідчення щодо наявності сертифікату, виданого на основі іноземного сертифіката на товар уповноваженим на це органом.

Підставою для дозволу на ввезення до території України товарів, що підлягають обов'язковій сертифікації, є документ, виданий відповідними органами.

Сертифікат (посвідчення) пред'являється митниці декларантом або одержувачем товару і перевіряється, перш ніж товар перетинає митний кордон.

При заповненні вантажної митної декларації (ВМД) на сертифікований товар декларант у графі 44 під цифрою 6 вказує скорочене найменування установи, яка видала сертифікат (посвідчення), номер і дату видачі сертифікату (посвідчення), а також термін його дії, якщо його встановлено.

4. Митні платежі

Митні платежі бувають двох видів – мито та митні збори.

Митні збори – це додаткові збори, які стягуються з товарів, що ввозяться (вивозяться), за специфічні умови поставок та інші послуги, які надаються митницею (оформлення транспортних засобів, зберігання товарів під відповідальністю митниці та ін.).

Ст. 76 Митного кодексу України передбачено справляння митних зборів за митне оформлення транспортних засобів (у тому числі транспортних засобів індивідуального користування), товарів, спадщини, речей, які переміщуються через митний кордон України (в тому числі у міжнародних поштових відправленнях та вантажем), та інших предметів, а також за перебування їх під митним контролем. За митне оформлення товарів та інших предметів у зонах митного контролю на територіях і в приміщеннях підприємств, що зберігають такі товари та інші предмети, чи поза робочим часом, установленим для митниці, і за зберігання товарів та інших предметів під відповідальністю митниці у випадках, коли передача їх на зберігання митниці не обов'язкова, також справляються митні збори.

Розміри ставок митних зборів встановлюються Кабінетом Міністрів України. Зараз діє Постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.97 р. № 65 "Про ставки митних зборів" із змінами та доповненнями. Звільнення від сплати митних зборів можливо лише на підставі

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 10

відповідного рішення Кабінету Міністрів України. Митні збори, які нараховуються за вантажною митною декларацією, справляються при кожному здійсненні митного оформлення товарів та інших предметів, за винятком випадків, передбачених "Порядком справляння митних зборів, які нараховуються за ВМД".

Товари, що ввозяться в Україну обкладаються акцизним збором за ставками згідно з чинним законодавством.

Акцизний збір сплачується платниками податку одночасно зі сплатою мита та митних зборів. Перерахування відповідних сум коштів на спеціальний рахунок митного органу здійснюється платником податку або особою, уповноваженою на декларування на підставі договору. Акцизний збір справляється в національній валюті. Товари, за які не був сплачений акцизний збір, митному оформленні не підлягають, крім випадків, коли вони відповідно до актів законодавства звільнюються від обкладення цим збором. Контроль за правильністю обчислення та своєчасністю сплати акцизного збору з товарів, що ввозяться в Україну, під час митного оформлення здійснюється митними органами.

Об'єктами обкладення акцизного збору є митна вартість товарів (продукції), які ввозяться (пересилаються) на митну територію України. До об'єктів обкладення акцизним збором не належить:

- підакцизні товари, що експортуються за межі митної території України за іноземну валюту;
- підакцизні товари, які розміщуються на митних ліцензійних складах, у магазинах безмитної торгівлі;
- підакцизні товари та зразки підакцизних товарів, що тимчасово ввозяться на митну територію України з метою показу чи демонстрації на час проведення виставок, конкурсів, нарад, семінарів, ярмарків під зобов'язання організатора виставки про зворотне вивезення таких зразків і залишаються власністю іноземних юридичних осіб;
- підакцизні товари, які переміщуються через митну територію України транзитом;
- конфісковане, спадкове, безхазяйне майно коштовності та інші цінності, які перейшли за правом спадкування у власність держави;
- товари, що поставляються в Україну відповідно до положень Закону України "Про гуманітарну допомогу";
- підакцизні товари, які ввозяться в Україну на виконання положень міжнародних угод за участю України, якщо відповідна угода передбачає звільнення від цього виду збору.

Платником акцизного збору є:

- суб'єкти підприємницької діяльності, а також їх філії, відділення, інші відокремленні підрозділи – виробники підакцизних товарів (послуг) на митній території України, у тому числі з давальницької сировини;
- нерезиденти, які здійснюють виготовлення підакцизних товарів (послуг) на митній території України безпосередньо або через їх постійні представництва чи осіб, прирівняних до них згідно з законодавством;
- будь-які суб'єкти підприємницької діяльності, інші юридичні особи, їх філії, відділення, інші відокремленні підрозділи, які ввозять на митну територію України підакцизні товари.

Сума акцизного збору може встановлюватися або у відсотках до митної вартості товару, або у грошовому еквіваленті до фізичної одиниці виміру товару.

Податок на додану вартість. Товари, які ввозяться (пересилаються) в Україну, оподатковується податком на додану вартість за ставкою, установленою Законом України "Про податок на додану вартість". ПДВ становить 20 відсотків від бази оподаткування (основи для нарахування), що обчислюється згідно зі статтею 4 Закону України "Про податок на додану вартість". Об'єктом оподаткування ПДВ є операції з ввезення (пересилання) товарів на

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 11

митну територію України та отримання робіт (послуг), що надаються нерезидентами для їх використання (споживання) на митній території України, у тому числі операції з увезення (пересилання) майна за договором оренди (лізингу), застави та іпотеки. ПДВ сплачується платниками податку – особами, які ввозять (пересилають) товари на митну територію України одночасно зі сплатою мита та митних зборів (на момент оформлення ВМД).

Платники ПДВ при ввезенні (пересиланні) товарів на митну територію України можуть за власним бажанням надавати митним органам простий вексель на суму податкового зобов'язання у трьох примірниках, один примірник якого залишається в органі митного контролю, другий надсилається органом митного контролю на адресу органу державної податкової служби за місцем реєстрації платника податку, а третій надається платнику податку.

Платники ПДВ на товари, що імпортуються в Україну перераховують на спеціальні рахунки митних органів, крім випадків застосування податкового векселя як засобу платежу. Суми ПДВ справляються в національній валюті України та зараховуються до Державного бюджету України.

Товари за які не був сплачений ПДВ, митному оформленню не підлягають, крім випадків коли вони підлягають звільненню від обкладення цим податком. Контроль за правильністю нарахування і своєчасністю сплати ПДВ при митному оформленні товарів, що імпортуються в Україну, здійснюються митними органами.

5. Митний кодекс України: структура та основні положення

Основне навантаження регулювання митних відносин припадає на Митний Кодекс України (МКУ), як кодифіковане зібрання найбільш важливих норм митного права. Чинний Митний Кодекс України прийнято 13 березня 2012 року. Структурно МКУ складається з 21 розділу, що розбиті на 83 глави і 590 статей.

Окремі міжнародно-правові норми знайшли своє відображення у законодавстві України з питань державної митної справи. Так, фундаментом чинного Митного кодексу України стала Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (Кіотська конвенція, 1973 р.) при розробці УКТ ЗЕД (Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності) у якості міжнародного стандарту була використана Гармонізована система опису та кодування товарів, розроблена у 1983 р. Всесвітньою митною організацією. Багаторічну практику застосування на територію України має Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП 1975 р.). процедура міжнародного транзиту, що регламентовані Конвенцією МДП, передбачає контроль перевізників та транспортних засобів, 12 оперативний обмін інформацією, застосування системи управління ризиками тощо.

Кодекс побудований за принципом максимальної прямої дії. Він передбачає прийняття мінімальної кількості постанов Кабінету Міністрів України та наказів міністерств.

Велику увагу приділено використанню сучасних електронних систем і технологій, які дають змогу скоротити час проходження товарів через митницю, мінімізувати суб'єктивний вплив на прийняття рішень та зменшити кількість бюрократичних процедур. На сьогодні будь-який суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності, який придбав (отримав) посилений сертифікат ключа електронного цифрового підпису, може декларувати товари з використанням електронних митних декларацій. Електронне декларування дозволено всім підприємцям без жодних обмежень та в усіх митних режимах.

Кодексом визначено вичерпний перелік документів, потрібних митниці для митного оформлення. Передбачено подання разом із митною декларацією тільки рахунка або іншого документа, який визначає вартість товару, й декларації митної вартості. Інші документи,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 12

необхідні для здійснення митного контролю й оформлення товарів, декларантом не подаватимуться (відомості про них зазначатимуться у митній декларації). Декларант зобов'язаний зберігати такі документи не менш як три роки та надавати їх митному органу на його вимогу. Митним органам надано право до фактичного ввезення товарів на митну територію України приймати окремі попередні рішення щодо: – класифікації; – країни походження товарів; – поміщення товарів у певні митні режими. Зокрема, декларанту надано право на внесення змін до митної декларації щодо збільшення кількості товарів, якщо після завершення митного оформлення ним самостійно виявлені незадекларовані внаслідок допущеної помилки товари.

Кодекс запроваджує в Україні спеціальні спрощені митні процедури для добросовісних підприємств, які тривалий час працюють на ринку, не мають заборгованостей, не вчиняють суттєвих правопорушень, мають кваліфікований персонал. Вони можуть набути статусу уповноваженого оператора економічної діяльності.

Такі особи можуть мати один із дозволів на спрощення:

- митних процедур;
- митного контролю щодо надійності й безпеки;
- митних процедур і митного контролю щодо надійності й безпеки.

У Кодексі приділено особливу увагу питанню визначення митної вартості:

- визначено вичерпний перелік документів, які митниця має право отримати від підприємця;
- передбачено переважне використання основного методу визначення митної вартості – за ціною угоди;
- чітко регламентовано перехід на інші методи.

Встановлено жорсткі часові обмеження на вивчення посадовими особами митниць поданих документів і прийняття відповідних рішень. Підприємств звільнено від відповідальності за допущені ними ненавмисні помилки, передбачено врегулювання питань порушення митних правил на основі компромісу.

Окреслено права підприємств у частині оскарження рішень, дій та бездіяльності митних органів і їхніх посадових осіб. Кодексом передбачено правило, за яким шкода, завдана підприємству неправомірними діями посадових осіб митного органу під час перевірки, відшкодовується за рахунок коштів державного бюджету в порядку, встановленому законом.

Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI дав змогу вирішити два блоки взаємопов'язаних питань:

- по-перше, спрощення й прискорення митних процедур, зменшення впливу людського фактора на процес і результат митного оформлення товарів, наближення процедур митного контролю та їх оформлення відповідно до європейських стандартів;
- по-друге, підвищення рівня ефективності протидії митним правопорушенням, посилення ролі пост-аудиту.

Положення Кодексу приведені у відповідність із нормами:

- Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур;
- Конвенції про спільну транзитну процедуру;
- Конвенції про тимчасове ввезення;
- Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами;
- Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів.

Крім того, у національне законодавство імплементовано Рамкові стандарти безпеки Всесвітньої митної організації.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 13

ТЕМА 2. МИТНІ ПРОЦЕДУРИ

1. Сутність та економічне значення митних процедур
2. Досвід провідних країн світу у проведенні митних процедур
3. Спрощення митних процедур відповідно до Рамкових стандартів ВМО
4. Забезпечення митної безпеки та митних інтересів в умовах спрощення митних процедур

1. Сутність та економічне значення митних процедур

Особливістю митної політики держави є її багатофункціональність та різновекторність, що передбачає розв'язання питань забезпечення та підтримки ефективного співвідношення між експортом та імпортом товарів, раціональних меж протекціонізму щодо окремих галузей, розвитку здорової конкуренції й сприяння міжнародній торгівлі. Саме на це мають бути спрямовані практичні заходи з удосконалення митних процедур шляхом їх пришвидшення й спрощення.

Зростання торговельних потоків товарів, що переміщуються через митні кордони держав, можливе за умови застосування митними адміністраціями спрощених митних процедур та приведення їх до єдиних міжнародних стандартів.

Питання, пов'язані зі спрощенням та підвищенням ефективності митних процедур, вирішуються через співпрацю в рамках міжнародних організацій. Останнім часом проблема спрощення митних процедур стала вагомим фактором політики у галузі розвитку міжнародної торгівлі, зокрема й для України з огляду на потребу поглиблення інтеграції у світовий ринок. Отже, тематика дослідження є актуальною та має науково-практичне значення.

У вузькому значенні митними процедурами вважаються сукупність правил, що використовуються для визначення митних цілей, вимог та умов володіння, користування та розпорядження товарами на митній території митного союзу чи за кордоном.

У широкому значенні, митна процедура – це нормативно встановлена система, утворена правовими відносинами, орієнтована на виконання конкретного правового результату та складається з відповідних митних елементів, що послідовно змінюють один одного.

В процесі дослідження сутності поняття "митні процедури" доречно розглянути їх класифікацію. Узагальнюючи різні підходи, можна виділити наступний *поділ митних процедур*:

за засобом переміщення товарів (митні процедури на повітряному, залізничному, автомобільному, морському і річковому, трубопроводному транспорті та лініях електропередач, а також митні процедури для змішаного перевезення вантажів);

за способом переміщення товарів (митні процедури, які застосовуються для ручної поклажі, несупроводжуваного багажу, митні процедури при міжнародних поштових та міжнародних експрес-перевезеннях);

за видом митного режиму, в якому перебуває предмет переміщення через кордон;

процедури митного контролю, митного оформлення, та забезпечення справляння митних платежів (контроль правильності розрахунку та повноти сплати).

Особливості митних процедур:

митні процедури реалізуються в процесі виникнення митних відносин між фізичними та юридичними особами, в першу чергу учасниками ЗЕД, та митними органами при переміщенні товарів та транспортних засобів через митний кордон України;

митні процедури на практиці являють собою сукупність дій працівників митних органів, які здійснюються задля дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи;

порядок реалізації митних процедур залежить від обраного напрямку, способу та засобу переміщення через митний кордон;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 14

правомірність та порядок виконання митних процедур регулюється митним законодавством.

Поняття «митні процедури» конкретизуються через введення поняття «митні формальності», що водночас і ускладнює її трактування.

Своєю чергою, поняття «митні формальності» визначені Міжнародною конвенцією про спрощення та гармонізацію митних процедур наступним чином: «... сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами й митною службою з метою дотримання вимог митного законодавства».

В українському митному законодавстві поява поняття «митні формальності» зумовлена процесом адаптації та гармонізації національного законодавства до загальноєвропейських норм та стандартів. Аналіз даних понять свідчить, що поняття «митні процедури» є ширшим за своїм змістом за термін «митні формальності», оскільки передбачає не лише визначення необхідної сукупності дій, а й порядок їх здійснення, що офіційно встановлюється митним законодавством.

2. Досвід провідних країн світу у проведенні митних процедур

В умовах розвитку міжнародної торгівлі та глобалізації економічних процесів держава прагне регулювати зовнішньоекономічну діяльність і сприяти підвищенню ефективності української економіки й реалізації конкретних завдань соціально-економічного розвитку. В сучасних умовах процедури, що супроводжують міжнародну торгівлю, удосконалюються у бік спрощення та зменшення адміністративно-технічних бар'єрів.

Прийняття міжнародних угод у сфері спрощення митних процедур передбачають значне удосконалення міжнародної торгівлі, зокрема, зменшення значної частини митного огляду та контролю, пришвидшення термінів випуску товарів, розмитнення товарів і транспортних засобів на території зовнішньоекономічної діяльності або в інших місцях, дозволених митницею, без безпосередньої участі посадових осіб митниці.

Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур регулює практично усі сфери митних відносин. В м. Кіото у 1973 р. країни ЄС доєдналися до конвенції, яка є вектором у побудові механізму митного регулювання й уніфікації митного законодавства країн, що прагнуть до розвитку міжнародної торгівлі. Основні положення Кіотської конвенції подані в (табл. 1).

Таблиця 1 Базові правила «Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур»

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 15

Номер імперативів	Характеристика
I	усі товари, в тому числі транспортні засоби, які ввозяться на митну територію чи вивозяться з неї, незалежно від того, чи обкладаються вони митами та податками, підлягають митному контролю;
II	митний контроль обмежується мінімумом, необхідним для забезпечення дотримання митного законодавства;
III	при застосуванні митного контролю використовується система управління ризиками;
IV	митна служба застосовує метод аналізу ризиків для визначення осіб і товарів, у тому числі транспортних засобів, що підлягають перевірці, та ступеня такої перевірки;
V	для підтримки системи управління ризиками митна служба застосовує стратегію, яка базується на системі засобів оцінювання ймовірності недотримання законодавства;
VI	система митного контролю передбачає контроль на основі методів аудиту;
VII	митна служба прагне до співробітництва з іншими митними службами та укладення угод про взаємну допомогу з метою вдосконалення митного контролю;
VIII	митна служба прагне до співробітництва з учасниками зовнішньої торгівлі та укладення меморандумів про взаєморозуміння з метою вдосконалення митного контролю;
IX	митна служба, наскільки це максимально можливо, використовує інформаційні технології та засоби електронних комунікацій для вдосконалення митного контролю;
X	митна служба оцінює системи електронних комунікацій учасників зовнішньої торгівлі, якщо такі системи впливають на проведення митних операцій, для забезпечення їхньої відповідності вимогам митної служби.

Усі положення, подані в табл. 1, є затвердженими на міжнародному рівні, та в процесі їх реалізації необхідним є удосконалення системи, оскільки, раніше розвинені країни мали на меті наповнення державного бюджету, нині ж першочерговим завданням є безпека кордонів, дотримання митного законодавства, запобігання можливих ризиків порушення митних правил.

Внаслідок посилення зовнішніх загроз та фінансової нестабільності у більшості розвинутих країн світу постала необхідність розробки ефективної системи митного контролю, яка б враховувала як інтереси суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності щодо спрощення міжнародної торгівлі, так й національні інтереси щодо забезпечення безпеки (фінансової, економічної, соціальної тощо).

З цією метою у багатьох країнах почали реалізовувати заходи, спрямовані на забезпечення скоординованої та ефективної діяльності національних митних адміністрацій, постійно вдосконалюються інструменти митного контролю, а саме: у провідних країнах світу митні адміністрації відмовляються від тотального контролю за суб'єктами ЗЕД, що передбачає втручання посадових осіб митниць в їх операційну діяльність.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 16

Виходячи з необхідності передбачення та запобігання митним ризикам розглянемо основні фактори та джерела митного ризику (табл. 2).

Митні органи зарубіжних країн при реалізації митного контролю віддають перевагу постаудиту. Згідно з положеннями Кіотської конвенції

«...митний постаудит – це форма митного контролю, яку здійснюють митні органи для перевірки правильності та достовірності даних, зазначених у митних деклараціях, через вивчення бухгалтерських документів, рахунків, систем управління бізнесом після завершення митного оформлення»

Таблиця 2 Систематизація основних факторів та джерел митного ризику

Основні фактори ризику	Джерела ризику
Зовнішні фактори	
Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності	повнота сплати митних платежів, достовірність даних при декларуванні, час існування на ринку, відповідність транспортних засобів перевізників існуючим вимогам, маршрут перевезення за транспортними документами
Товар (вантаж)	цінові показники товару, кількісно-вагові показники, кваліфікація товарів відповідно до УКТ ЗЕД, країна походження товарів, митний режим переміщення товарів, якість товарів, інтелектуальна власність, товари «групи ризику» і товари «групи прикриття», неритмічність товаропотоку
Митне законодавство	нестабільність митного законодавства, неузгодженість вітчизняного митного законодавства з митним законодавством інших країн та міжнародними конвенціями
Внутрішні фактори	
Працівники митних органів	рівень кваліфікації, недобросовісність, професійні помилки, протиправні помилки
Інформаційно-технічне забезпечення	рівень забезпечення митних органів засобами діагностики, надійність функціонування технічної системи, помилки роботи програмного забезпечення
Технологія митного контролю	система управління ризиками, митний пост-аудит
Взаємодія митних органів з правоохоронними й контролюючими органами	ввезення заборонених неякісних та шкідливих товарів

Світова практика доводить високу ефективність даного методу митного контролю, що обґрунтовує його широке використання у митній практиці. Погоджуємось з думкою Т. Єдинак, яка стверджує, що «... митний постаудит є однією з дієвих форм митного контролю, оскільки дає змогу застосувати різні аналітичні процедури, поєднати різні його форми, які сприяють більш ефективному виконанню визначених перед митними органами завдань. Проте цей інструмент буде насправді дієвим та ефективним лише в тому разі, коли його розуміння

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 17

відповідатиме сутності, а його призначення повністю відображатиме загальнонаукова концепція митного контролю».

Впровадження митного постаудиту сприяє розвитку добросовісної та відповідальної поведінки перевізників товарів й суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, що своєю чергою позитивно впливає на скорочення обсягів контрабанди та порушень митних правил.

Сучасна парадигма здійснення митної політики держави у напрямі спрощення митних процедур щодо міжнародних товаропотоків окреслила найважливіший принцип митного контролю “...принцип вибірковості, який означає, що немає потреби проводити контроль у повному обсязі, тобто перевірку всіх товарів. Цей принцип має «демократичне та альтернативне підґрунтя» і корелюється з основними положеннями Кіотської конвенції, а форма митного контролю обирається на підставі результатів автоматизованої системи аналізу та управління ризиками, тобто шляхом перевірки електронної копії митної декларації в автоматизованому режимі з використанням сукупності програмно-інформаційних комплексів” [8].

Найкоректнішим показником порівняльної характеристики митних процедур України є досвід зарубіжних країн світу.

Так от, у Франції існує ступенева система митного контролю, яка характеризується наступними рівнями: “...1) формальний – суцільний аудит достовірності оформлення та наявності всіх необхідних документів і реквізитів; 2) фундаментальний – вибірковий аудит відповідності виду, номенклатури, вартості та походження товарів поданим документам, перевірка обґрунтованості наявних пільг тощо”.

Формальний митний контроль реалізується аудиторсько-аналітичними службами шляхом поглибленої документальної перевірки без виїзду до суб'єкта господарювання, або митними аудиторами особисто на підприємстві.

На думку науковців, “...до позитивних ефектів такої організації митного контролю доцільно віднести наступні: форсування митного оформлення вантажів під час перетину митного кордону; зростання ймовірності виявлення порушень митного законодавства та контрабандних поставок, оскільки постає можливість перевірки правильності заявленого в декларації обсягу та призначення вантажу”.

Зауважимо, що впровадження французької моделі митного контролю вимагає високого рівня інформаційного та аналітичного забезпечення й висококваліфікованих працівників митних органів у галузі митного контролю та аудиту.

Митні інститути Болгарії “...для ідентифікації достовірності даних митної декларації володіють правом після випуску товарів здійснювати наступний контроль відповідних документів і даних про операції з імпорту та експорту задекларованих товарів. Вказаний контроль здійснюється посадовими особами регіональних митних органів під час виїзної або невиїзної документальної перевірки”.

В складі митної служби Японії “...функціонує Департамент постаудиту, розслідування та розвідки, який виконує такі контрольні завдання: дослідження та складання запитів, що стосуються цінностей, вантажів, страхування імпортованих товарів для застосування відповідних ставок імпортованого тарифу; розслідування порушень митних правил, а також збір та аналіз інформації про митно-фінансові порушення; співпраця з митними адміністраціями зарубіжних країн внаслідок обміну інформацією про порушення митного законодавства; складання статистики зовнішньої торгівлі та іншої необхідної інформації”.

Митна служба США входить у структуру Міністерства внутрішньої безпеки. Функції цього міністерства охоплюють організацію боротьби з нелегальною імміграцією, контрабандою, шахрайством, відмиванням коштів, тероризмом, правопорушеннями у сфері високих технологій та захисту інтелектуальної власності. Основним завданням митної служби США “...є митний захист кордонів США та забезпечення дотримання законів при ввезенні товарів до США і вивезенні їх з країни. Крім цього, митні органи США наділені

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 18

повноваженнями забезпечувати дотримання не тільки митних законів і контролювати стягування мит, в зону їх відповідальності входить також контроль за виконанням всіх федеральних законів на лінії кордону США”.

Загалом, уся діяльність митної служби США умовно поділяється за такими основними напрямками відповідно до законодавства: “...виконання митних законів; виконання законів про наркотичні засоби; виконання законів про контроль над експортом і виконання законодавства по боротьбі з відмиванням грошей” [48].

Митна система Грузії характеризується максимально спрощеними митними процедурами й формальностями. Тут функціонує система автоматичного опрацювання даних «Asycuda», відповідно до якої “...передбачаються такі режими пропуску вантажів:

- «червоний коридор» (фізичний контроль);
- «жовтий коридор» (документальний контроль);
- «зелений коридор» (пропуск без контролю);
- «синій коридор» (передбачається пост-аудит)” [7].

Важливим напрямком сучасних змін у митній сфері є активне застосування електронних технологій у митній практиці. Зокрема, провідний європейський та світовий досвід свідчить про ефективність технологій електронної митниці, що забезпечує функціонування простого безпаперового середовища, в якому діють митні адміністрації та суб’єкти господарювання.

3. Спрощення митних процедур відповідно до Рамкових стандартів ВМО

Обравши європейський шлях розвитку, Україна визначила стратегічним напрямом своєї внутрішньої та зовнішньої політики інтеграцію в Європейське Співтовариство. Узгодження вітчизняного законодавства, зокрема й митного, з європейськими вимогами і стандартами не тільки прискорить процес євроінтеграції нашого суспільства, але й створить сприятливі умови для розвитку транскордонної торгівлі

Стандартом взаємодії митних служб та учасників міжнародної торгівлі стали Рамкові стандарти безпеки та спрощення світової торгівлі. Практично всі країни-члени Всесвітньої митної організації висловили готовність впроваджувати принципи Рамкових стандартів, зокрема Україна. Саме з прийняттям 23.06.2005 р. на 105/106 сесії Всесвітньої митної організації Рамкових стандартів безпеки і спрощення світової торгівлі та приєднанням України до протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур, пов’язані суттєві зміни у вітчизняному митному законодавстві, початок впровадження міжнародних стандартів безпеки в митній діяльності та активне реформування системи митних органів.

Хоча Рамкові стандарти мають лише рекомендаційний характер, тобто за їх невиконання не передбачається міжнародно-правової відповідальності держав, однак вони мають політичну відповідальність. Відмова від їх виконання може негативно позначитися на міжнародному авторитеті тієї чи іншої держави і загалом її становищі на міжнародній арені, оскільки Рамкові стандарти були прийняті головним представницьким органом організації – Радою ВМО, крім того, вони враховують інтереси світової торгівлі.

Метою Рамкових стандартів є забезпечення питання спрощення та безпеки світової торгівлі шляхом створення єдиного набору міжнародних стандартів (стратегічних напрямів) і досягнення, таким чином, одноманітності та передбачуваності в роботі митних органів різних держав.

Рамкові стандарти базуються на двох основних опорах:

- 1) системі угод між митними службами держав;
- 2) партнерських відносинах між митними службами та підприємницьким співтовариством.

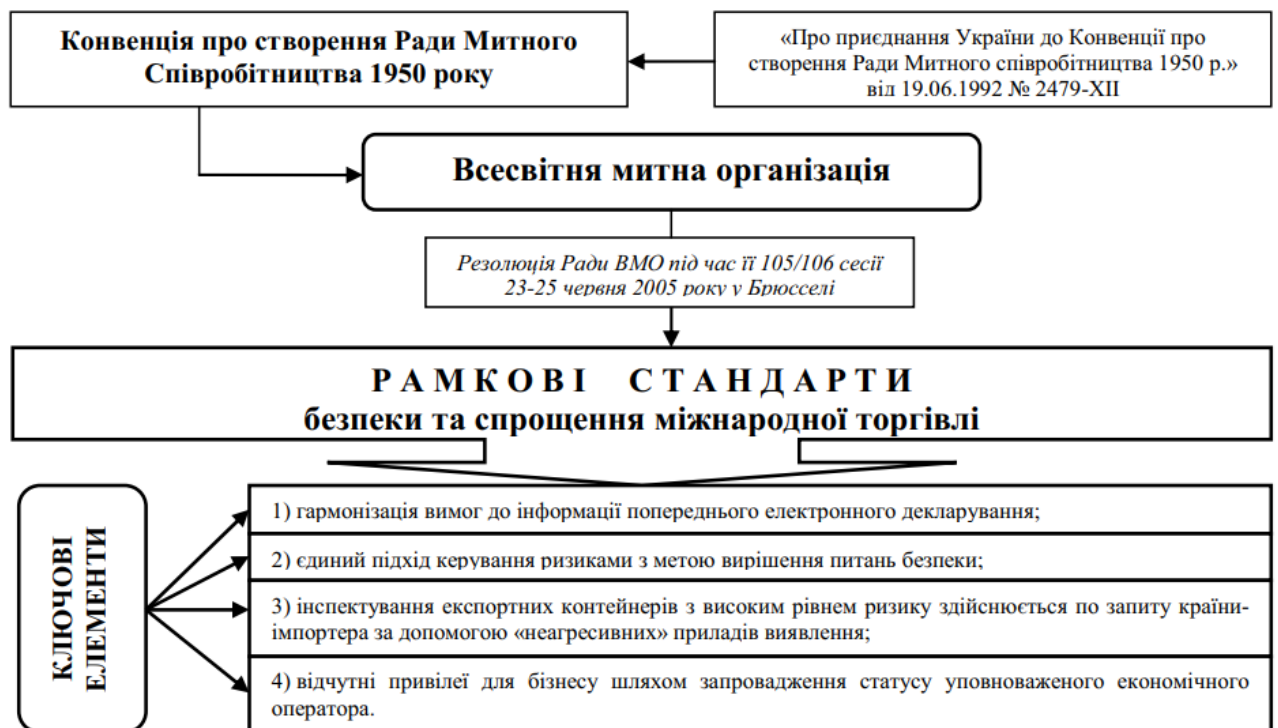
Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк. __ / 19

Саме в цих Рамкових стандартах містяться основні вектори, що вже більше 10 років забезпечують єдиний напрям розвитку митної справи, схвалений ВМО:

- установлення стандартів, що забезпечують підвищення безпеки і спрощують функціонування міжнародного ланцюга поставок товарів на глобальному рівні з метою досягнення більшої визначеності та передбачуваності;
- забезпечення комплексного управління міжнародним ланцюгом поставок товарів усіма видами транспорту;
- зміцнення ролі, функцій та можливостей митних служб у світлі викликів ХХІ ст.;
- зміцнення співробітництва між митними адміністраціями з метою розширення їх можливостей із виявлення операцій підвищеного ризику;
- зміцнення співробітництва між митними структурами та суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності;
- сприяння безперервному та безпечному переміщенню товарів у зовнішньоторговельній діяльності.

Рамкові стандарти складаються з 4 основних елементів:

- гармонізація інформаційних вимог, пов'язаних із попереднім електронним повідомленням про вантаж, що ввозиться в країну, вивозиться з неї чи є транзитним вантажем;
- зобов'язання всіх країн, що приєдналися до Рамкових стандартів, послідовно підходити до питань управління ризиками для вирішення питань безпеки;
- вимоги щодо митного огляду контейнерів та вантажів підвищеного ризику під час експорту;
- пільги, які митні адміністрації можуть надавати суб'єктам господарювання, що дотримуються мінімальних стандартів безпеки міжнародного торговельного ланцюга постачання товарів і використовують ефективні методи роботи (рис. 1).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 20

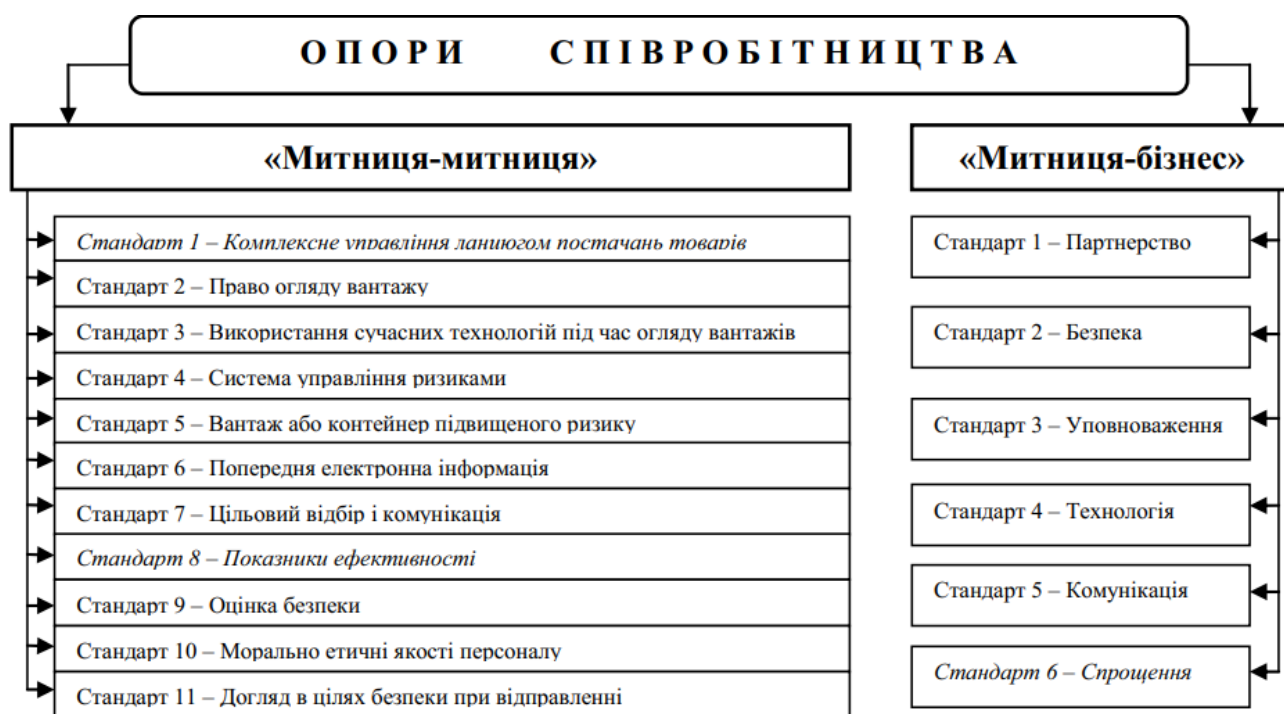

Рис. 1. Ключові елементи та опори співробітництва Рамкових стандартів

Коли Рамкові стандарти ВМО будуть запроваджені в тому обсязі, в якому передбачали їх розробники, модель діяльності митних адміністрацій (зокрема митних органів України) буде такою:

- вони використовуватимуть у своїй діяльності уніфіковані форми та методи, що базуватимуться на однакових підходах до управління, оцінки ризиків;
- функціонуватиме єдина митна інформаційна система, доступ до якої матимуть митні адміністрації всіх держав;
- використання системи електронного декларування;
- електронні митні декларації використовуватимуться митними адміністраціями держави відправника, транзиту та отримання товару, в результаті чого вони матимуть попередню інформацію щодо всіх вантажів, їх характеру і строків відправлення (прибуття). Це дасть змогу на ранньому етапі виявляти вантажі групи підвищеного ризику;
- відбуватиметься автоматичний добір вантажів, стосовно яких проведення митного огляду має бути обов'язковим або поглибленим;
- митні адміністрації активно використовуватимуть технології неінтрузивного (неруйнівного) митного огляду відповідно до оцінки ризиків;
- діяльність митних адміністрацій буде пов'язана з діяльністю міжнародної системи уповноважених економічних операторів (Authorized Economic Operator), тобто суб'єктів ЗЕД;
- функціонування єдиної митної інформаційної системи забезпечуватиметься не тільки митними адміністраціями, а й уповноваженими економічними операторами;
- уповноважені економічні оператори будуть активними учасниками митних процедур та забезпечуватимуть у межах своїх повноважень дотримання митного законодавства.

4. Забезпечення митної безпеки та митних інтересів в умовах спрощення митних процедур

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 21

Необхідність забезпечення балансу між ефективним митним контролем та сприянням міжнародній торгівлі визначається у багатьох міжнародних актах, конвенціях та договорах (Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур [124], Рамкові стандарти безпеки та полегшення всесвітньої торгівлі ВМО [92], Угода СОТ про спрощення процедур торгівлі від 07.12.2013 р. [80], Митний кодекс Європейського союзу 2016 р. [138] та ін.).

При сприянні міжнародної торгівлі та спрощенні митних процедур велике значення має забезпечення митної безпеки, яка є складовою безпеки держави та розробка заходів, спрямованих на оптимізацію контрольних функцій держави, щоб виявляти, запобігати та припиняти зовнішньо економічні загрози. Забезпечення митної безпеки держави є одним із головних завдань Державної фіскальної служби України. МКУ (ст. 6) визначає митну безпеку як стан захищеності митних інтересів держави, а митні інтереси – як національні інтереси держави, забезпечення та реалізація яких досягаються шляхом здійснення державної митної справи.

Під забезпеченням митної безпеки розуміється впровадження у митну справу сукупності засобів, здатних протидіяти внутрішнім і зовнішнім загрозам та викликам у сфері митних економічних відносин, а також забезпечення можливості досягти необхідного рівня захищеності, надійності та усталеності митної служби шляхом створення ефективного регуляторного організаційно-економічного механізму.

Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 р. № 964-IV основними засадами державної політики визначив шлях спрямування на захист національних інтересів і гарантування в Україні безпеки особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз в усіх сферах життєдіяльності [68].

У статті 1 Закону України «Про основи національної безпеки України»: національна безпека – це захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам. На теперішній час, коли протистояння держав найчастіше має вираження в економічній сфері, однією з найважливіших складових національної безпеки є економічна безпека та її складові, пов'язані із ЗЕД, – зовнішньоекономічна безпека і митна безпека [52].

Слід зазначити, що митні правовідносини охоплюють не тільки економічну сферу, але й зовнішньополітичну, внутрішньополітичну, науково-технологічну, екологічну, інформаційну, соціальну, гуманітарну, а також сфери державної безпеки та безпеки державного кордону.

Митна безпека містить у собі забезпечення безпеки при здійсненні міжнародної торгівлі та безпеку, пов'язану з боротьбою проти контрабанди та порушенням митних правил. Митна безпека покликана забезпечити певне коло митних інтересів, серед яких найважливішими є: створення умов сприяння міжнародній торгівлі; недопущення контрабанди та порушення митних правил; удосконалення митного законодавства України відповідно до світових та європейських стандартів; прискорення та спрощення митних процедур; недопущення ввезення небезпечних для здоров'я людей товарів.

З метою забезпечення митної безпеки митною службою розроблено низку заходів, здатних протидіяти внутрішнім і зовнішнім загрозам і забезпечити необхідний рівень захищеності митних інтересів. Ці заходи є поєднанням форм, методів та інструментів, які регулюють митну діяльність, забезпечуючи надійність. Митна безпека характеризується великою кількістю критеріїв, якісних та кількісних показників, які у процесі їх оцінювання та аналізу отриманих результатів дозволять встановити рівень ефективності забезпечення митних інтересів держави.

Об'єктом митної безпеки, тобто тим, на захист чого її спрямовано, є митні інтереси держави.

Митна безпека – це система економічних, правових, політичних та інших заходів

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 22

держави, спрямованих на захист інтересів держави у зовнішньоекономічній сфері і, зокрема, у митній сфері. Головна мета забезпечення митної безпеки – це досягнення необхідного рівня надійності при реформуванні митної справи, спрямованої на сприяння міжнародній торгівлі.

Під забезпеченням митної безпеки можна розуміти застосування сукупності засобів, методів та інструментів, здатних протидіяти внутрішнім і зовнішнім загрозам під час здійснення державної митної справи, забезпечити досягнення балансу між спрощенням митних процедур і необхідним рівнем захищеності митних інтересів та надійності.

Одним із показників митної безпеки є митні ризики. Так, у Європейському Союзі під ризиком розуміють вірогідність того, що щось перешкоджатиме застосуванню заходів Європейського Співтовариства або національних заходів стосовно поведження митниць із товарами.

Митний ризик – це вірогідність реалізації певної митної загрози з прогнозованим або непрогнозованим можливим збитком, а також її можливих наслідків у митній галузі. При цьому вірогідність реалізації має збалансовано розраховуватися на підставі комплексної оцінки показників імовірності реалізації визначеної загрози як у зовнішньому, так і внутрішньому середовищах [58].

Рамкові стандарти безпеки і полегшення світової торгівлі започаткували процес формування стандартів безпеки ланцюга постачання товарів, що передбачає використання нових підходів у процесі руху товарів від постачальника до покупця в умовах тісного партнерства між митними органами та бізнесспільнотою.

Одним із принципів, визначених у Рамкових стандартах безпеки і полегшення світової торгівлі, є принцип попереднього інформування. Застосування системи попереднього інформування у ВМО розглядається як показник, що характеризує високий рівень розвитку митної служби держави.

Стандартом 6 Рамкових стандартів безпеки і полегшення світової торгівлі «Попередня електронна інформація» передбачено, що для забезпечення адекватної оцінки ризику, митна адміністрація повинна своєчасно вимагати попередню електронну інформацію щодо вантажів чи контейнерних відправлень.

Цей стандарт охоплює широке коло питань інформаційних технологій, враховуючи:

- необхідність комп'ютеризації (п. 6.1);
- Інструкцію з ІТ переглянутої Кіотської конвенції (6.2);
- Стандарти обміну електронними даними (6.4);
- Модель даних ВМО (6.5);
- Безпека ІТ (6.6);
- Електронні підписи (6.7);
- Конфіденційність і захист даних (6.9).

Система попереднього інформування про переміщення (Advance Cargo Information System – ACIS) – електронна система, що дозволяє отримати інформацію про вантаж до його прибуття різними видами транспорту. Надання АСІ усіма учасниками ланцюга постачання за напрямками поставки дозволяє митним органам сортувати імпортовані контейнери, приймати рішення на базі наявної інформації щодо ідентифікації конкретних вантажів та їх огляду, а також концентрувати ресурси на тих операціях і вантажах, що мають ознаки високого ризику порушення митного законодавства. Як Європейський союз, так і США розглядають попереднє інформування у першу чергу в комплексі заходів безпеки держави. Оскільки держава є головним гарантом безпеки своїх громадян і забезпечує мінімізацію ризиків національної безпеки, попереднє інформування розглядається в комплексі із системою управління ризиками, побудованою відповідно до єдиних критеріїв відбору областей ризику для проведення контрольних заходів.

Рамковими стандарти безпеки і полегшення світової торгівлі ВМО (SAFE Framework) зафіксовано цілісний підхід до забезпечення збалансованого поєднання заходів безпеки і

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 23

полегшення торгівлі, сформульовано чотири принципи і стандарти, що стосуються попереднього повідомлення про вантаж, управління ризиками, використання обладнання для безконтактного огляду, концепції «уповноваженого економічного оператора», а також включення питань управління ланцюгами поставок до єдиного комплексного правового інструментарію.

Основні цілі та принципи Рамкових стандартів:

встановлення стандартів, що забезпечують підвищення безпеки і полегшують функціонування міжнародного ланцюга поставок товарів на глобальному рівні з метою досягнення більшої визначеності та передбачуваності;

забезпечення комплексного управління міжнародним ланцюгом поставок товарів для всіх видів транспорту;

зміцнення ролі, функцій та можливостей митних служб у світлі викликів та можливостей ХХІ століття;

зміцнення співробітництва між митними адміністраціями з метою розширення їх можливостей з виявлення відправок підвищеного ризику;

зміцнення співробітництва між митними структурами і підприємницьким співтовариством;

сприяння безперервному рухові вантажів по всьому безпечному міжнародному ланцюгу поставок товарів.

Отже, система управління ризиками є одним із основних напрямів прискорення митних процедур, спрощення митного контролю та сприяння торгівлі, яка дозволяє ефективно використовувати ресурси митних органів на основі принципу вибірковості та зосереджувати їх увагу на об'єктах аналізу ризику, щодо яких є потреба у застосуванні окремих форм митного контролю або їх сукупності, для запобігання порушень митних правил.

У сучасних умовах реформування державного управління в частині спрощення митних процедур та переходу на міжнародні стандарти здійснення митної справи, можна виокремити такі форми державного управління зовнішньоторгівельною безпекою та забезпечення митної безпеки: митно-тарифний, контрольний-економічний, організаційно-правовий, інформаційно-технологічний та адміністративно-політичний напрямки. Митно-тарифний напрямок полягає у законності, правильності та достовірності визначення коду УКТ ЗЕД, країни походження, митної вартості та ставки митного тарифу на товари, які переміщуються через митний кордон України. Контрольний-економічний передбачає використання таких методів, як система управління ризиками та митного пост-аудиту. На основі системи аналізу та управління ризиками визначаються об'єкти контролю, які можуть бути перевірені митними органами на предмет дотримання суб'єктами ЗЕД митного законодавства уже після випуску товарів у вільний обіг. Організаційно-правовий напрямок державного управління полягає у здійсненні управлінської діяльності шляхом прийняття нормативно-правових актів у сфері зовнішньої торгівлі, приєднання до відповідних міжнародних документів, імплементації у національне законодавство міжнародних норм та стандартів здійснення митної справи. Інформаційно-технологічний передбачає впровадження новітніх інформаційно-телекомунікаційних систем і технологій та їх застосування при здійсненні митної справи.

Адміністративно-політичний напрямок реалізується за допомогою застосування нетарифних заходів регулювання зовнішньої торгівлі (не пов'язані із застосуванням мита), а також шляхом виконання держави як реакція на аналогічні дії інших держав.

Таким чином, державне управління забезпечення митної безпеки передбачає здійснення ефективних митних процедур, які повинні забезпечувати, з одного боку, спрощення та прискорення митного контролю та оформлення, а, з іншого – надійний рівень забезпечення митної безпеки та інтересів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 24

ТЕМА 3. ЗДІЙСНЕННЯ МИТНИХ ПРОЦЕДУР ЩОДО ПЕВНИХ ВИДІВ ТОВАРІВ

1. Особливості ввезення в Україну лікарських засобів
2. Порядок митного контролю і митного оформлення електроенергії, що переміщується через митний кордон України
3. Заходи митних органів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України
4. Порядок переміщення через державний кордон України текстових, аудіо- та аудіовізуальних матеріалів
5. Порядок ввезення з-за кордону та реалізації в Україні радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв
6. Ввезення та оподаткування гуманітарної допомоги
7. Митне оформлення транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України
8. Здійснення митного контролю та пропуску предметів, товарів і транспортних засобів, що належать організаціям та особам, які користуються на території України митними пільгами

1. Особливості ввезення в Україну лікарських засобів

Нормативна база

Закон України "Про лікарські засоби"

Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів), затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 року № 929

Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про лікарські засоби" щодо обмеження обігу лікарських засобів, виробництва яких розташовано на території Російської Федерації або Республіки Білорусь, а також щодо вивезення лікарських засобів з України" від 22.05.2022 № 2271-ІХ

Порядок проведення клінічних випробувань лікарських засобів та експертизи матеріалів клінічних випробувань, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23 вересня 2009 року № 690, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 29 жовтня 2009 року за № 1010/17026

Лікарський засіб - будь-яка речовина або комбінація речовин (одного або декількох АФІ та допоміжних речовин), що має властивості та призначена для лікування або профілактики захворювань у людей, чи будь-яка речовина або комбінація речовин (одного або декількох АФІ та допоміжних речовин), яка може бути призначена для запобігання вагітності, відновлення, корекції чи зміни фізіологічних функцій у людини шляхом здійснення фармакологічної, імунологічної або метаболічної дії або для встановлення медичного діагнозу (стаття 2 Закону України "Про лікарські засоби").

Одержання ліцензії для ввезення в Україну лікарських засобів

На територію України можуть ввозитися лікарські засоби, зареєстровані в Україні, за наявності сертифіката якості серії лікарського засобу, що видається виробником, та ліцензії на імпорт лікарських засобів (крім АФІ), що видається імпортеру (виробнику або особі, що представляє виробника лікарських засобів на території України), у порядку, встановленому законодавством. У додатку до ліцензії зазначаються перелік лікарських засобів, дозволених до імпорту ліцензіату, а також особливі умови провадження діяльності.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 25

Підставою для видачі ліцензії на імпорт лікарських засобів є:
наявність відповідної матеріально-технічної бази,
кваліфікованого персоналу,
умови щодо контролю за якістю лікарських засобів, що будуть ввозитися на територію України.

Відповідність матеріально-технічної бази, кваліфікації персоналу, а також умов щодо контролю за якістю лікарських засобів, що будуть ввозитися на територію України, встановленим вимогам та заявленим характеристикам у поданих заявником документах для одержання ліцензії підлягає обов'язковій перевірці до видачі ліцензії у межах строків, передбачених для видачі ліцензії, за місцем провадження діяльності органом ліцензування у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у галузі охорони здоров'я. Термін придатності лікарських засобів, що ввозяться на територію України, має становити не менше половини терміну, визначеного виробником, за умови, якщо виробник визначив термін менше одного року, або не менш як шість місяців, за умови, якщо виробник визначив термін більше одного року (стаття 17 Закону України "Про лікарські засоби").

Контроль за ввезенням на територію України лікарських засобів

Контроль за ввезенням на митну територію України лікарських засобів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері контролю якості та безпеки лікарських засобів. Усі лікарські засоби, що ввозяться на митну територію України з метою їх подальшої реалізації (торгівлі) або використання у виробництві готових лікарських засобів, підлягають державному контролю якості.

Особи, винні в порушенні законодавства про лікарські засоби, несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно із законодавством.

Ввезення лікарських засобів, які підлягають закупівлі за результатами закупівельної процедури

На територію України можуть ввозитися зареєстровані в Україні лікарські засоби, які підлягають закупівлі за результатами закупівельної процедури, проведеної спеціалізованою організацією, яка здійснює закупівлі, лише на виконання угоди щодо закупівлі між центральним органом виконавчої влади України, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, та відповідною спеціалізованою організацією, яка здійснює закупівлі, за наявності сертифіката якості серії лікарського засобу, що видається виробником.

Ввезення незареєстрованих лікарських засобів

Незареєстровані лікарські засоби - лікарські засоби (субстанції у формі пелет, преміксу, грануляту тощо, референтні препарати, зразки плацебо (препарати порівняння), що не пройшли процедуру державної реєстрації в Україні відповідно до законодавства.

Незареєстровані лікарські засоби можуть ввозитися на митну територію України для: переміщення транзитом через територію України або поміщення у митний режим митного складу з подальшим реекспортом у порядку, визначеному Митним кодексом України. При цьому дозволяється ввезення на митну територію України для поміщення у митний режим митного складу з подальшим реекспортом лише тих лікарських засобів, що зареєстровані в країні виробника, супроводжуються сертифікатом якості та ввезення яких на митну територію України не суперечить положенням Конвенції Ради Європи про підроблення медичної продукції та подібні злочини, що загрожують охороні здоров'я. Реекспорт таких лікарських засобів повинен бути здійснений не пізніше ніж за шість місяців до закінчення строку їх придатності;

проведення доклінічних досліджень фармацевтичної розробки і клінічних випробувань;
реєстрації лікарських засобів в Україні (зразки препаратів у лікарських формах);
експонування на виставках, ярмарках, конференціях тощо без права реалізації;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 26

медичного забезпечення (без права реалізації) підрозділів збройних сил інших держав, які відповідно до закону допущені на територію України;

лікування рідкісних (орфанних) захворювань за рішенням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я. Це положення стосується лише лікарських засобів, розроблених виключно для лікування рідкісних (орфанних) захворювань, які в установленому порядку допущені до застосування на території Сполучених Штатів Америки або держав - членів Європейського Союзу, незалежно від того, чи зареєстровані вони як лікарські засоби компетентними органами Сполучених Штатів Америки або Європейського Союзу.

індивідуального використання громадянами;

постачання за результатами закупівлі, проведеної особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я за кошти державного бюджету, або закупівлі, проведеної із залученням особи, уповноваженої на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, за кошти місцевих бюджетів, за умови наявності сукупності таких обставин:

в Україні відсутні альтернативні засоби для профілактики та/або лікування відповідних захворювань (відсутні зареєстровані в Україні лікарські засоби із відповідною діючою речовиною);

потреба у таких лікарських засобах в Україні є обмеженою, тобто лікарський засіб передбачений для використання незначною кількістю пацієнтів;

відповідні лікарські засоби в установленому порядку допущені до застосування на території однієї з таких країн: Сполучені Штати Америки, Швейцарська Конфедерація, Японія, Австралія, Канада або за централізованою процедурою у державах - членах Європейського Союзу та застосовуються в одній із зазначених країн;

проведення програм розширеного доступу пацієнтів до незареєстрованих лікарських засобів, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

проведення програм доступу суб'єктів дослідження (пацієнтів) до досліджуваного лікарського засобу після завершення клінічного випробування, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я. (частина шоста статті 17 Закону України "Про лікарські засоби").

У випадках стихійного лиха, катастроф, епідемічного захворювання тощо за окремим рішенням Міністерства охорони здоров'я України дозволяється ввезення незареєстрованих в Україні лікарських засобів зарубіжних країн за наявності документів, що підтверджують їх реєстрацію і використання в цих країнах.

Також, за окремим рішенням Міністерства охорони здоров'я України, дозволяється ввезення незареєстрованих в Україні лікарських засобів іноземних держав з метою медичного забезпечення (медичного застосування) військовослужбовців та осіб рядового і начальницького складу, які виконують завдання під час проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, під час дії надзвичайного стану, особливого періоду, за наявності документів, що підтверджують реєстрацію і використання лікарських засобів у таких державах.

Незареєстровані лікарські засоби, які можуть ввозитися на територію України з метою постачання за результатами закупівлі, проведеної особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я за кошти державного бюджету, або закупівлі, проведеної із залученням особи, уповноваженої на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, за кошти місцевих бюджетів, безоплатно постачаються структурним підрозділам з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій або

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 27

суб'єктам господарювання, які мають ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, та застосовуються в медичній практиці. А центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, відповідає за безпеку та ефективність і здійснює фармаконагляд в Україні незареєстрованих лікарських засобів, ввезених на територію України та введених в обіг за процедурою закупівлі, проведеною особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я.

Ввезення громадянами на митну територію України незареєстрованих лікарських засобів

Митне оформлення незареєстрованих лікарських засобів, призначених для індивідуального використання громадянами, які належать до особистих речей громадян (переміщуються в ручній поклажі та/або в супроводжуваному або несупроводжуваному багажі громадянина), здійснюється без отримання митними органами листа-повідомлення Міністерства охорони здоров'я України щодо можливості ввезення на митну територію України незареєстрованих лікарських засобів, стандартних зразків, реагентів або відповідного електронного повідомлення.

Ввезення незареєстрованих в Україні лікарських засобів, призначених для проведення клінічних випробувань, здійснюється за наявності рішення Міністерства охорони здоров'я України про проведення клінічних випробувань, прийнятого відповідно до Порядку проведення клінічних випробувань лікарських засобів та експертизи матеріалів клінічних випробувань, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23 вересня 2009 року № 690, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 29 жовтня 2009 року за № 1010/17026 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України 12 липня 2012 року № 523), яким дозволяється проведення клінічних випробувань лікарських засобів.

2. Порядок митного контролю і митного оформлення електроенергії, що переміщується через митний кордон України

Нормативна база

ПОРЯДОК митного контролю і митного оформлення електроенергії, що переміщується через митний кордон України, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2003 р. № 1909

1. Електроенергія, що переміщується через митний кордон України (крім технологічного переміщення), підлягає митному контролю та митному оформленню відповідно до цього Порядку.

2. Для цілей цього Порядку терміни, що вживаються в ньому, мають таке значення:

вантажна митна декларація (далі — ВМД) — письмова заява встановленої форми, що подається митному органу особою, уповноваженою на декларування електроенергії, що переміщується через митний кордон України, і містить відомості про обсяги такої електроенергії, про митний режим, у який вона заявляється, а також іншу інформацію, необхідну для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, нарахування податків і зборів (обов'язкових платежів);

звітний період — відрізок часу з 00 години першого числа до 24 години останнього числа календарного місяця;

позитивне сальдо перетоків — сальдо перетоків, що склалося в результаті переважання обсягів електроенергії, переміщеної до енергосистеми України (далі — ЕС України), над обсягами електроенергії, переміщеної з ЕС України через митний кордон України;

негативне сальдо перетоків — сальдо перетоків, що склалося в результаті переважання обсягів електроенергії, переміщеної з ЕС України, над обсягами електроенергії, переміщеної до ЕС України через митний кордон України;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 28

партія товару — обсяги електроенергії, що переміщується через митний кордон України за одним зовнішньоекономічним договором (контрактом) і за однією довідкою-підтвердженням (актом приймання-передачі) про ці обсяги за звітний період;

перевізник (технічний виконавець) — суб'єкт підприємницької діяльності, який здійснює передачу електроенергії міждержавними та магістральними мережами електропередачі на підставі ліцензії НКРЕ;

періодична митна декларація (далі — ПМД) — письмова заява, що містить відомості про електроенергію і мету її переміщення через митний кордон України, необхідні для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, і застосовується у випадках, передбачених цим Порядком;

сальдо перетоків — алгебраїчна сума обсягів електроенергії, переміщеної через митний кордон України за звітний період всіма зазначеними у договорах (контрактах) міждержавними лініями електропередачі усіх класів напруги, що з'єднують енергосистеми суміжних держав (або їх частини);

сальдо перетоків у тарифній (часовій) зоні — алгебраїчна сума обсягів електроенергії, переміщеної через митний кордон України за звітний період всіма зазначеними у договорах (контрактах) міждержавними лініями електропередачі у відповідній тарифній (часовій) зоні;

суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності — суб'єкт підприємницької діяльності, який провадить зовнішньоекономічну діяльність відповідно до законодавства;

тарифна (часова) зона — період доби, протягом якого діє тариф на електроенергію, визначений умовами договору (контракту), яким передбачено облік електроенергії у відповідній тарифній (часовій) зоні;

технологічне переміщення електроенергії — переміщення електроенергії між енергосистемами країн (або їх частинами) під час їх паралельної роботи з метою підтримування параметрів роботи цих енергосистем (або їх частин), яка підлягає компенсації (поверненню) у подальшому з визначеною періодичністю;

тимчасова декларація (далі — ТД) — письмова заява встановленої форми, яка подається митному органу особою, уповноваженою на декларування електроенергії, і містить відомості про її обсяги, мету переміщення через митний кордон України та інші відомості, необхідні для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, і за якою обсяги електроенергії пропускаються через митний кордон України у спрощеному порядку для вільного обігу;

фактичний контроль — сукупність, спрямованих на визначення фактичних обсягів електроенергії заходів, які здійснюються у період її поставки, перевірки показань приладів обліку, даних обліку цієї електроенергії, а також накладення митного забезпечення.

Терміни "магістральна електрична мережа", "міждержавна електрична мережа", "об'єкт електроенергетики", "оптовий ринок електричної енергії України", "передача енергії", "учасники оптового ринку електричної енергії України" вживаються в цьому Порядку згідно із Законом України „Про електроенергетику”.

Умовою для переміщення електроенергії (крім технологічного) через митний кордон України є оформлена митним органом ТД (тимчасова декларація (далі — ТД) — письмова заява встановленої форми, яка подається митному органу особою, уповноваженою на декларування електроенергії, і містить відомості про її обсяги, мету переміщення через митний кордон України та інші відомості, необхідні для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, і за якою обсяги електроенергії пропускаються через митний кордон України у спрощеному порядку для вільного обігу) або ПМД (періодична митна декларація (далі — ПМД) — письмова заява, що містить відомості про електроенергію і мету її переміщення через митний кордон України, необхідні для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, і застосовується у випадках, передбачених цим

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 29

Порядком).

Облік обсягів технологічного переміщення електроенергії та контроль за її компенсацією в розрахунковий період здійснює НЕК "Укренерго".

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності, що здійснюють експортно-імпорتنі операції з електроенергією чи переміщують її транзитом через територію України, провадять декларування в Центральній енергетичній митниці або в інших митних органах за погодженням з цією митницею.

Митний контроль і митне оформлення електроенергії, що передається за зовнішньоекономічними договорами (контрактами) як готова продукція з давальницької сировини або в рахунок бартерних операцій, здійснюються в Центральній енергетичній митниці або в інших митних органах за погодженням із цією митницею.

Граничні строки прохідного митного транзиту електроенергії обмежуються звітним періодом.

Електроенергія перебуває під митним контролем:

у разі надходження в Україну — з моменту її фактичного переміщення на митну територію України до моменту здійснення в повному обсязі митного оформлення;

у разі переміщення за межі України — з моменту пред'явлення для оформлення документів до здійснення в повному обсязі митного оформлення відповідно до обраного митного режиму та переміщення через митний кордон України.

Зони митного контролю на територіях об'єктів електроенергетики, у межах яких митні органи здійснюють митні процедури, визначаються Держмитслужбою за погодженням з Мінпаливенерго.

Фактичний контроль за обсягами електроенергії, що переміщується через митний кордон України, здійснюється посадовими особами митних органів шляхом перевірки документів, фіксування показань приладів розрахункового (комерційного) обліку (далі — прилади обліку) та ведення обліку цих показань.

Контроль за заявленими митному органу відомостями про обсяги електроенергії, що переміщується через митний кордон України, здійснюється шляхом звірення цих відомостей з даними документів, за якими здійснено фактичний контроль, а також в іншій формі, передбаченій Митним кодексом України та законами з питань митної справи.

Митні органи, які фіксують показання приладів обліку електроенергії, що переміщується через митний кордон України, надсилають інформацію засобами електронного зв'язку до Центральної енергетичної митниці у строк, що не перевищує двох діб після дати складення актів про реєстрацію показань приладів обліку.

Перші примірники цих актів надсилаються поштою.

Для здійснення митного контролю та митного оформлення обсягів електроенергії, що переміщується через митний кордон України, НЕК "Укренерго" засобами факсимільного зв'язку надсилає до Центральної енергетичної митниці не пізніше 10 числа місяця, що настає за звітним, довідку-підтвердження, яка містить відомості про обсяги електроенергії, фактично переміщеної через митний кордон України у звітному періоді (у тому числі обсяги технологічного переміщення електроенергії та обсяги електроенергії за зовнішньоекономічними договорами (контрактами), напрямок її переміщення (експорт, імпорт, транзит), назви міждержавних електричних мереж у разі їх відсутності в цих договорах (контрактах) і номери зовнішньоекономічних договорів (контрактів).

Перший примірник цієї довідки-підтвердження надсилається поштою.

Декларант подає митним органам ТД або ПМД не пізніше першого робочого дня звітного періоду поставки електроенергії.

У разі укладення суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності договору (контракту) протягом звітного періоду чи внесення змін і доповнень до укладеного договору (контракту) ТД або ПМД може подаватися до оформлення в інший строк протягом періоду поставки, ніж

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 30

це визначено в пункті 14, за умови документального підтвердження перевізником дати початку переміщення електроенергії.

Переміщення електроенергії через митний кордон України може проводитися перевізником тільки протягом визначеного в ТД або ПМД звітного періоду.

Митне оформлення електроенергії, переміщеної через митний кордон України, здійснюється на підставі документів, перелік яких визначено в пунктах 19-21 Порядку, з урахуванням умов зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які можуть передбачати облік електроенергії, що переміщується через митний кордон України, за узгодженими графіками, за сальдо перетоків з урахуванням або без урахування тарифних (часових) зон.

Декларування електроенергії здійснюється шляхом подання декларантом:

1) ТД з наступним поданням ВМД, або ПМД з наступним поданням ВМД — у режимі імпорту.

ПМД оформляється у разі імпорту електроенергії з країн, з якими укладено міжнародні договори (угоди), умовами яких встановлено звільнення від обкладення податками і зборами (обов'язковими платежами) при надходженні електроенергії в Україну, або за умов паралельної роботи суміжних енергосистем (їх частин), або у разі експорту чи транзиту електроенергії;

2) ПМД з наступним поданням ВМД — у режимі експорту;

3) ПМД з наступним поданням ВМД — у режимі транзиту.

Для митного оформлення електроенергії за ТД необхідні такі документи:

зовнішньоекономічний договір (контракт);

лист-зобов'язання суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності про подання ВМД і документів, необхідних для митного контролю та митного оформлення електроенергії, у строк, визначений цим Порядком;

платіжне доручення на загальну суму всіх установлених законодавством податків і зборів (обов'язкових платежів);

довідка про декларування валютних цінностей;

документ, що посвідчує особу декларанта.

Для митного оформлення електроенергії за ПМД необхідні такі документи:

зовнішньоекономічний договір (контракт);

лист-зобов'язання суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності про подання ВМД і документів, необхідних для митного контролю та митного оформлення електроенергії, у строк, визначений цим Порядком;

довідка про декларування валютних цінностей;

документ, що посвідчує особу декларанта.

У разі імпорту електроенергії за міжнародними договорами, якими встановлено звільнення від обкладення податками і зборами (обов'язковими платежами) при надходженні в Україну, або угодами про переміщення електроенергії між енергосистемами країн (їх частинами), що працюють паралельно, НЕК “Укренерго” одноразово подаються до Центральної енергетичної митниці відповідні підтвердження.

Для митного оформлення партії товарів за ВМД необхідні такі документи:

1) у режимі імпорту:

зовнішньоекономічний договір (контракт);

довідка-підтвердження НЕК “Укренерго” про обсяги електроенергії, переміщеної через митний кордон України у звітному періоді (крім випадків переміщення електроенергії міждержавними електричними мережами залізниць), що подається згідно з пунктом 13;

акт приймання-передачі електроенергії, підписаний сторонами зовнішньоекономічного договору (контракту) і завірений перевізником;

рахунок-фактура (інвойс) на обсяг електроенергії, що декларується;

сертифікат походження товару (у разі потреби);

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 31

платіжне доручення на загальну суму всіх установлених законодавством податків і зборів (обов'язкових платежів);

довідка про декларування валютних цінностей;

документ, що посвідчує особу декларанта;

2) у режимі експорту:

зовнішньоекономічний договір (контракт);

акт приймання-передачі електроенергії, підписаний сторонами зовнішньоекономічного договору (контракту) і завірений перевізником;

довідка-підтвердження НЕК "Укренерго" про обсяги електроенергії, переміщеної через митний кордон України у звітному періоді (крім випадків переміщення електроенергії міждержавними електричними мережами залізниць), що надається згідно з пунктом 13;

акт приймання-передачі обсягів електроенергії, придбані на оптовому ринку електричної енергії України у звітному періоді;

рахунок-фактура (інвойс) на обсяг електроенергії, що декларується;

платіжне доручення на загальну суму всіх установлених законодавством податків і зборів (обов'язкових платежів);

довідка про декларування валютних цінностей;

документ, що посвідчує особу декларанта;

3) у режимі транзиту:

зовнішньоекономічний договір (контракт) щодо транзиту електроенергії;

довідка - підтвердження НЕК "Укренерго" про обсяги електроенергії, переміщеної через митний кордон України у звітному періоді (крім випадків переміщення електроенергії міждержавними електричними мережами залізниць), що надається згідно з пунктом 13;

акт приймання - передачі електроенергії, підписаний сторонами зовнішньоекономічного договору (контракту);

платіжне доручення на загальну суму всіх установлених законодавством податків і зборів (обов'язкових платежів);

довідка про декларування валютних цінностей;

документ, що посвідчує особу декларанта.

Протягом 20 днів з останнього дня звітного періоду, заявленого в ТД або ПМД, декларант подає митному органу ВМД, оформлену відповідно до заявленого в ТД або ПМД митного режиму.

Фактичні обсяги електроенергії, що переміщується на митну територію України (або за її межі), не повинні перевищувати обсяги, заявлені в ТД або ПМД.

У разі коли фактичне переміщення електроенергії за оформленою ТД або ПМД не здійснене, декларація анулюється в порядку, що визначається Держмитслужбою.

У разі переміщення електроенергії в меншому, ніж заявлений у ТД чи ПМД, обсязі оформлення ВМД здійснюється на фактично переміщений обсяг.

Сплата податків і зборів (обов'язкових платежів) під час митного оформлення електроенергії, що переміщується через митний кордон України, здійснюється на загальних підставах згідно із законодавством.

Для здійснення митного контролю електроенергії, що переміщується через митний кордон України, суб'єкти підприємницької діяльності зобов'язані подавати Центральній енергетичній митниці документи, передбачені Митним кодексом України та цим Порядком, а НЕК "Укренерго" та суб'єкти господарювання, визначені у затверженому Кабінетом Міністрів України переліку пунктів, у яких здійснюється митний контроль за переміщенням електроенергії через митний кордон України, також зобов'язані забезпечувати доступ посадових осіб митних органів до приладів обліку електроенергії.

У разі довгострокової (понад один звітний період) дії зовнішньоекономічного договору (контракту) митному органу подається для контролю його нотаріально завірена копія. При

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 32

декларуванні чергової партії товару за тим же зовнішньоекономічним договором (контрактом) його копія митному органу не подається.

3. Заходи митних органів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України

Нормативна база

Митний кодекс України

Наказ МФУ № 648 від 30.05.2012р. "Про затвердження Порядку реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону"

Наказ МФУ № 281 від 09.06.2020р. "Про затвердження Порядку застосування заходів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності та взаємодії митних органів з правовласниками, декларантами та іншими заінтересованими особами та Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України"

Порядок реєстрації у митному реєстрі об'єктів прав інтелектуальної власності

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, веде митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, на підставі заяв правовласників.

Митний контроль і митне оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, та ввозяться на митну територію України або вивозяться з митної території України, здійснюються в загальному порядку з урахуванням особливостей, встановлених Митним кодексом України та іншими законами України.

Відповідно до Порядку реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону", правовласник, який має підстави вважати, що під час переміщення товарів через митний кордон України порушуються чи можуть бути порушені його права на об'єкт прав інтелектуальної власності, має право безоплатно подати до Держмитслужби заяву про реєстрацію об'єкта прав інтелектуальної власності у митному реєстрі.

Заява (додаток 1 до Наказу Міністерства фінансів № 282 від 09.06.2020) про реєстрацію об'єкта прав інтелектуальної власності у митному реєстрі може бути подана з метою реєстрації у митному реєстрі таких об'єктів прав інтелектуальної власності як об'єкти авторського права і суміжних прав, винаходи, промислові зразки, торговельні марки, географічні зазначення, сорти рослин, компонування напівпровідникових виробів.

До заяви про реєстрацію об'єкта прав інтелектуальної власності у митному реєстрі додаються такі документи:

1) копія документа, який підтверджує реєстрацію в Україні прав інтелектуальної власності, або копія документа, який підтверджує дію в Україні правової охорони прав інтелектуальної власності на об'єкт, що має міжнародну реєстрацію, та засвідчує майнові права на об'єкт прав інтелектуальної власності у відповідного правовласника (далі - охоронний документ);

2) належним чином оформлена довіреність або її завірена копія у разі, коли заявником є уповноважений правовласником представник, який подає таку заяву від імені правовласника;

3) опис об'єкта прав інтелектуальної власності, опис та фотографічне зображення кожного окремого виду оригінальних товарів, що містять такий об'єкт прав інтелектуальної власності та щодо яких подана заява про реєстрацію об'єкта прав інтелектуальної власності у митному реєстрі, для цілей ідентифікації митними органами товарів, що містять такий об'єкт прав інтелектуальної власності;

4) опис методу ідентифікації наявності об'єкта прав інтелектуальної власності у кожному окремому товарі, щодо якого подана заява про реєстрацію об'єкта прав інтелектуальної

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 33

власності у митному реєстрі,- у разі якщо для реєстрації у митному реєстрі подається винахід, промисловий зразок, сорт рослин або компонування напівпровідникових виробів;

5) фотографічне зображення товарів, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності, контрафактних, піратських товарів тощо (за наявності).

Реєстрація об'єктів прав інтелектуальної власності у митному реєстрі та ведення митного реєстру передбачає:

реєстрацію заяви та її розгляд;

реєстрацію об'єкта права інтелектуальної власності у митному реєстрі шляхом внесення до митного реєстру наданої інформації та документів;

надання відмови в реєстрації об'єкта права інтелектуальної власності у митному реєстрі;

виключення об'єкта права інтелектуальної власності з митного реєстру;

внесення змін та/або доповнень до інформації та/або документів митного реєстру;

продовження строку реєстрації об'єкта права інтелектуальної власності у митному реєстрі;

оприлюднення інформації щодо об'єктів права інтелектуальної власності, зареєстрованих у митному реєстрі.

Реєстрація об'єктів прав інтелектуальної власності у митному реєстрі здійснюється з використанням програмно-інформаційного комплексу «Митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності» Єдиної автоматизованої інформаційної системи Держмитслужби.

Інформація про об'єкти прав інтелектуальної власності, зареєстровані в митному реєстрі, доводиться до митних органів через Єдину автоматизовану інформаційну систему Держмитслужби.

Після реєстрації об'єкта прав інтелектуальної власності у митному реєстрі митні органи на підставі даних такого реєстру застосовують заходи сприяння та інші дії, передбачені законодавством.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, забезпечує оприлюднення інформації щодо об'єктів права інтелектуальної власності, зареєстрованих у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, на своєму офіційному сайті.

Правила застосування заходів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності

Порядком застосування заходів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності та взаємодії митних органів з правовласниками, декларантами та іншими заінтересованими особами, затвердженого наказом Міністерства фінансів України № 281 від 09.06.2020 року, впроваджено єдиний підхід та правила застосування заходів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності та взаємодії між митними органами, правовласниками та декларантами.

Дія Порядку поширюється на товари, які підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності, та у разі, якщо такі товари:

переміщуються громадянами на митну територію України або за її межі;

ввозяться підприємствами на митну територію України (у тому числі з метою транзиту) або вивозяться за межі митної території України;

поміщуються підприємствами або громадянами в митні режими імпорту, реімпорту, експорту, реекспорту, тимчасового ввезення, тимчасового вивезення, митного складу, вільної митної зони, переробки на митній території, переробки за межами митної території.

При цьому, такі товари можуть переміщуватися будь-яким видом транспорту (крім трубопровідного та ліній електропередачі) у вантажних відправленнях, супроводжуваному та несупроводжуваному багажі, ручній поклажі, міжнародних поштових та експрес-відправленнях.

Заходи сприяння, передбачені Порядком, не застосовуються до:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 34

1) оригінальних товарів, тобто товарів, виготовлених за згодою правовласника, або товарів, виготовлених особою, належним чином уповноваженою правовласником на виробництво певної кількості товарів, у тому числі у кількості, що перевищує обумовлену між цією особою і правовласником;

2) особистих речей;

3) товарів, що ввозяться громадянами на митну територію України у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі для власного використання і не призначені для виробничої чи іншої підприємницької діяльності, сумарна фактурна вартість та/або вага яких не перевищує обмежень, встановлених частиною першою статті 374 Кодексу.

Заходи щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності та взаємодії між митними органами, правовласниками та декларантами

До товарів, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності та не підпадають під випадки, коли такі заходи не застосовуються, митні органи застосовують заходи сприяння, у тому числі шляхом взаємодії з правовласниками, декларантами та іншими заінтересованими особами.

Виявлення товарів, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності, здійснює митний орган:

1) шляхом зіставлення інформації про пред'явлені товари з даними митного реєстру про ознаки:

товарів, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності, контрафактних, піратських товарів;

оригінальних товарів;

2) шляхом взаємодії з правовласником у разі застосування заходів сприяння відповідно до статті 400 Кодексу;

3) шляхом використання додаткових інформаційних ресурсів у межах, що не суперечать законодавству.

Ознаки оригінальних товарів, внесені до митного реєстру, митні органи використовують для зіставлення з інформацією про пред'явлені товари з метою виявлення товарів, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності, та незастосування заходів сприяння до оригінальних товарів.

Митні органи ідентифікують пред'явлені товари як оригінальні, та заходи сприяння до таких товарів не застосовуються у разі, якщо:

1) їх переміщення через митний кордон України здійснює особа, визначена правовласником як учасник зовнішньоекономічної діяльності, який здійснює операції з оригінальними товарами, відповідно до даних митного реєстру;

2) до митного реєстру внесена інформація або правовласник письмово повідомив митний орган про те, що товари, які заплановано до переміщення або переміщуються через митний кордон України, є оригінальними товарами, та така інформація дозволяє митному органу ідентифікувати такі товари під час здійснення митного контролю та митного оформлення.

У разі якщо пред'явлені товари не ідентифіковані як оригінальні товари, митні органи ідентифікують такі товари як товари, що підозрюються в порушенні прав інтелектуальної власності, у разі, якщо відповідно до даних митного реєстру:

1) їх переміщення через митний кордон України здійснює особа, визначена правовласником як учасник зовнішньоекономічної діяльності, який здійснює операції з товарами, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності, або

2) виробник таких товарів визначений правовласником як виробник товарів, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності, або

3) їх характерні (типові) ознаки та/або їх пакування відповідають даним митного реєстру щодо характерних (типових) ознак та/або пакування товарів, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності, або

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 35

4) виробник таких товарів не визначений правовласником як виробник оригінальних товарів, або

5) їх характерні (типові) ознаки та/або їх пакування не відповідають даним митного реєстру щодо характерних (типових) ознак та/або пакування оригінальних товарів.

Крім цих випадків, митні органи ідентифікують пред'явлені товари як такі, що підозрюються в порушенні прав інтелектуальної власності, за наявності у них підозри, що внаслідок переміщення через митний кордон України товарів, щодо яких правовласник не подав заяви про реєстрацію об'єкта прав інтелектуальної власності у митному реєстрі, можуть бути порушені прав інтелектуальної власності та за умови, що такі товари не є швидкокопсувними та наявні відомості про правовласника.

Призупинення митного оформлення товарів на підставі даних митного реєстру

Відповідно до ст. 399 Митного кодексу України у разі якщо митний орган на підставі даних митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, виявляє ознаки порушення прав інтелектуальної власності щодо товарів, пред'явлених до митного контролю та митного оформлення, їх митне оформлення призупиняється, а товари підлягають розміщенню на складі цього органу.

Рішення про призупинення митного оформлення товарів на строк до 10 робочих днів і в разі необхідності продовження цього строку не більш як на 10 робочих днів приймає керівник митного органу або його заступник.

У день прийняття рішення про призупинення митного оформлення товарів митний орган засобами факсимільного та/або електронного зв'язку повідомляє правовласника про факт пред'явлення цих товарів до митного оформлення, а декларанта - про причини призупинення їх митного оформлення, а також повідомляє декларантові найменування та адресу правовласника. У повідомленні правовласнику зазначаються: митне оформлення яких саме товарів призупинено, їх кількість, причини та строк призупинення, найменування та адреса власника товарів, а також інша необхідна інформація. У разі призупинення митного оформлення швидкокопсувних товарів строк призупинення становить три робочі дні та не може бути продовжений.

Під швидкокопсувними товарами розуміються товари, строк придатності для споживання або використання яких у разі призупинення їх митного оформлення закінчиться протягом 20 днів з дня такого призупинення.

Використання правовласником інформації, отриманої ним від митного органу, можливе лише для цілей, пов'язаних із призупиненням митного оформлення товарів.

Датою отримання повідомлення правовласником вважається день, коли митним органом таке повідомлення надіслано засобами факсимільного та/або електронного зв'язку.

У разі якщо протягом перших 10 робочих днів після отримання повідомлення про призупинення митного оформлення товарів правовласник письмово не поінформує орган доходів і зборів, що призупинив митне оформлення таких товарів, про звернення до суду з метою забезпечення захисту прав інтелектуальної власності або не звернеться до такого органу доходів і зборів з письмовим вмотивованим клопотанням про продовження строку призупинення митного оформлення, то за відсутності ознак порушення митних правил товари, митне оформлення яких було призупинено, підлягають митному оформленню в установленому порядку.

У разі якщо протягом перших 10 робочих днів після отримання повідомлення про призупинення митного оформлення товарів правовласник письмово поінформує митний орган про звернення до суду з метою забезпечення захисту прав інтелектуальної власності або звернеться до такого митного органу з письмовим вмотивованим клопотанням про продовження строку призупинення митного оформлення, то призупинення митного оформлення вказаних товарів може бути продовжено митним органом, але не більш як на 10 робочих днів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 36

У разі якщо протягом строків, зазначених у частині другій статті 399 МКУ, правовласник подасть митному органу, що призупинив митне оформлення товарів, ухвалу суду про забезпечення позову щодо заборони вчинення певних дій у справі про порушення прав інтелектуальної власності або інше рішення з цього питання, винесене (прийняте) іншими уповноваженими державними органами, митний орган продовжує призупинення митного оформлення товарів на строк, встановлений цими органами.

У разі якщо протягом строків, зазначених у частині другій статті 399 МКУ, до митного органу, що призупинив митне оформлення товарів, не буде подано ухвалу суду про заборону вчинення певних дій у справі про порушення прав інтелектуальної власності або відповідне рішення іншого уповноваженого державного органу, то за відсутності ознак порушення митних правил товари, щодо яких було прийнято рішення про призупинення митного оформлення, підлягають митному оформленню в установленому порядку. У такому разі відшкодування декларанту та іншим особам витрат та збитків, спричинених призупиненням митного оформлення, здійснюється за рахунок правовласника.

У разі призупинення митним органом митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, правовласник протягом строків, зазначених у частині другій статті 399 МКУ, може звернутися до митного органу з письмовою заявою про надання згоди на поновлення виконання митних формальностей щодо таких товарів або поновлення їх митного оформлення. У такому разі правовласник не має права вимагати знищення такого товару від його власника.

Правовласник та/або декларант можуть з дозволу митного органу брати проби (зразки) товарів, щодо яких прийнято рішення про призупинення митного оформлення, і передавати їх на експертизу. Один примірник висновку, отриманого за результатами експертизи, подається митному органу.

Зразки товарів разом із примірником висновку їх експертизи повинні бути повернені митному органу до завершення строків, зазначених у частині другій цієї статті. Правовласник зобов'язаний забезпечити проведення такої експертизи.

У разі якщо протягом строків, зазначених у частині другій ст. 399 МКУ, порушення прав інтелектуальної власності під час переміщення через митний кордон України товарів, щодо яких прийнято рішення про призупинення митного оформлення, буде підтверджене висновком експертизи, проведеної відповідним уповноваженим органом, то в установленому цим Кодексом порядку митний орган порушує справу про порушення митних правил, а товари - безпосередні предмети правопорушення вилучаються.

Призупинення митного оформлення товарів за ініціативою митного органу

У разі підозри, що внаслідок переміщення через митний кордон України товарів, щодо яких правовласником не подано заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності відповідно до статті 398 МКУ, можуть бути порушені такі права, митний орган може за власною ініціативою призупинити митне оформлення зазначених товарів, за винятком швидкопсувних.

Митний орган вживає заходів щодо призупинення за власною ініціативою митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, виключно за умови наявності відомостей про правовласника.

У разі ввезення на митну територію України або вивезення за її межі товарів, зазначених у частині першій статті 400 МКУ, митний орган, що здійснює митне оформлення таких товарів, у той же день засобами факсимільного та/або електронного зв'язку надсилає правовласнику та декларанту повідомлення, зазначене у частині третій статті 399 МКУ. Датою отримання правовласником та декларантом повідомлення вважається день, коли таке повідомлення надіслано митним органом.

Перед повідомленням правовласника про можливе порушення його прав митний орган може запросити у правовласника будь-яку інформацію, яка може допомогти у підтвердженні

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 37

або спростуванні наявності зазначеного порушення. Такий запит може містити виключно інформацію щодо фактичної або очікуваної кількості товарів, їх характеру, походження, а також зображення таких товарів.

Якщо правовласник протягом трьох робочих днів подасть митному органу, що надіслав йому повідомлення, заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності, то митне оформлення таких товарів призупиняється на строк, передбачений частиною другою статті 399 МКУ, а декларант невідкладно інформується про причини призупинення, після чого вчиняються дії згідно з положеннями частин сьомої - п'ятнадцятої статті 399 МКУ.

У разі якщо правовласник у визначений частиною п'ятою статті 400 МКУ, строк не подасть митному органу заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності, то митне оформлення товарів, що містять такий об'єкт права інтелектуальної власності, здійснюється в установленому порядку.

Знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності

У разі призупинення за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, такі товари можуть бути знищені під митним контролем без необхідності встановлення порушення прав інтелектуальної власності.

Зазначена процедура застосовується у разі, якщо протягом 10 робочих днів або трьох робочих днів (у випадку швидкопсувних товарів) після отримання повідомлення про призупинення митного оформлення товарів:

правовласник у письмовому вигляді поінформує митний орган, який призупинив митне оформлення, про те, що наявні ознаки порушення його права інтелектуальної власності, та свій намір застосувати процедуру знищення таких товарів; та

декларант у письмовому вигляді надасть митному органу згоду власника товарів на їх знищення або не надасть заперечення власника товарів щодо їх знищення відповідно до частини третьої цієї статті.

У разі якщо протягом цього строку, декларант у письмовому вигляді не надав митному органу, який призупинив митне оформлення, заперечення власника товарів щодо їх знищення, митний орган вправі вважати, що тим самим надано згоду власника товарів на їх знищення.

За рішенням правовласника перед знищенням товарів може здійснюватися взяття їх проб (зразків), які можуть бути використані в навчальних цілях. Взяття проб (зразків) таких товарів здійснюється митним органом спільно з правовласником.

Знищення товарів здійснюється шляхом поміщення їх у митний режим знищення або руйнування відповідно до МКУ. Організація та оплата процедури знищення, у тому числі вартість зберігання, перевезення, знищення, оформлення документів та інші витрати, пов'язані з дотриманням митного режиму знищення або руйнування, здійснюються за рахунок правовласника та під його відповідальність.

Поміщення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, у митний режим знищення або руйнування здійснюється власником товарів або уповноваженою ним особою у строк до 10 робочих днів з дня надання митному органу згоди власника товарів на їх знищення або після закінчення строку для надання заперечення власника товарів щодо їх знищення відповідно до частини третьої статті 401 МКУ.

Для цілей статті 401 МКУ допускається знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, підприємствами за межами зони діяльності митного органу, який здійснив таке призупинення.

У разі фактичного знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, власник таких товарів звільняється від

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 38

адміністративної відповідальності, передбаченої статті 476 МКУ.

У разі відмови власника товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, від поміщення таких товарів у митний режим знищення або руйнування після надання митному органу згоди на їх знищення або ненадання заперечення щодо їх знищення відповідно до частини третьої статті 401 МКУ, у тому числі недотримання строку, встановленого частиною шостою статті 401 МКУ, правласник вважається таким, що уповноважений власником товарів на поміщення таких товарів у митний режим знищення або руйнування.

Взаємодія митних органів з іншими органами державної влади у сфері захисту права інтелектуальної власності

При здійсненні контролю за переміщенням через митний кордон України товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, митні органи взаємодіють з іншими державними органами, уповноваженими у сфері захисту права інтелектуальної власності, в порядку, визначеному законодавством України.

4. Порядок переміщення через державний кордон України текстових, аудіо- та аудіовізуальних матеріалів

Нормативна база

ІНСТРУКЦІЯ про порядок переміщення через державний кордон України текстових, аудіо- та аудіовізуальних матеріалів, затверджена наказом Державного комітету України по охороні державних таємниць у пресі та інших засобах масової інформації та Державного митного комітету України від 22 серпня 1994 р. N 99/252

Догляд здійснюється з метою запобігання переміщення через державний кордон:

- інформації, яка охороняється законами України "Про інформацію" (2657-12), "Про державну таємницю" (3855-12), іншої інформації, віднесеної до державної таємниці на підставі рішень Державних експертів з питань таємниць;
- призначених до патентування в іноземних державах винаходів (корисних моделей), на які не одержано згоду або є заборона Державного комітету України з питань інтелектуальної власності (Держпатенту України);
- творів друку, предметів, що становлять історичну, наукову, художню або іншу цінність;
- ввезення в Україну матеріалів, що містять заклики або підбурювання до вчинення кримінально караних дій;
- продукцію вульгарного змісту.

Порядок вивезення текстових, аудіовізуальних документів, віднесених до складу Національного архівного фонду України або копії з них, а також ввезення в Україну та транзит через її територію іноземних документів, визначається Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України.

Порядок вивезення текстових матеріалів і кінофотофонодокументів, віднесених до духовних пам'яток історії та культури, визначається Міністерством культури України.

У випадках неможливості прийняття співробітниками митних установ рішення про пропуск таких матеріалів, вони можуть бути затримані на час консультації з органами Держкомтаємниць, іншими зацікавленими міністерствами, відомствами.

Пропуск текстових та аудіовізуальних матеріалів за кордон

Призначені до вивезення за кордон текстові та аудіовізуальні матеріали незалежно від способу переміщення (поштовими каналами, через пункти пропуску на державному кордоні, в багажі чи вантажах, передача іноземцям) повинні супроводжуватись документами встановленого зразка.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 39

В необхідних випадках самодіяльні автори одержують дозволи, передбачені цією інструкцією.

Матеріали, що вивозяться за кордон без дозволу:

випущені для публічного розповсюдження в Україні або за кордоном періодичні та неперіодичні видання, друкована образотворча продукція, картографічні матеріали, ноти та аудіовізуальні матеріали (за винятком тих, що становлять історичну, наукову, художню або іншу цінність, матеріалів з курсів військової підготовки, цивільної оборони і закритих спеціальностей);

технічні описи, інструкції і правила експлуатації, користування на призначену до експорту серійну продукцію, транспортні засоби (як інвентарне майно), товарно-супровідні документи на вантажі, що вивозяться, судові бібліотеки (на морських та річкових судах);

оригінали і засвідчені нотаріально копії документів, що належать громадянам про:

- а) реєстрацію актів громадянського стану;
- б) освіту;
- в) присудження наукових ступенів, присвоєння вчених звань і підвищення кваліфікації;
- г) реєстрацію транспортних і інших технічних засобів та право управління ними;
- д) трудовий стаж (для трудових книжок лише довідки);
- е) проходження військової служби;
- е) участь у Великій Вітчизняній та інших війнах і військових конфліктах;
- ж) поранення та лікування;
- з) нагороди;
- и) пенсії;
- і) спадщину;
- ї) інші документи, що стосуються забезпечення прав і законних інтересів громадян і осіб без громадянства, крім перелічених в п.2.5д) цієї інструкції.

Пропускаються через державний кордон України з дозволу міністерств, відомств, організацій і установ раніше не опубліковані матеріали виконаних (виконуваних) в організаціях робіт, якщо вони можуть містити дані про:

- роботи, що виконуються по закритому плану (закритій тематиці);
- Збройні Сили України, оборонну промисловість, транспорт, зв'язок, мінерально-сировинну базу та інші питання, опублікування яких обмежується документами в галузі охорони таємниці.

Пропускаються через державний кордон України за дозволом Урядової комісії з експортного контролю:

- відомості або результати (проміжні матеріали) науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт та дисертацій, які виконуються або були виконані на замовлення чи в інтересах оборони та безпеки України;

- друковані матеріали, рукописи, кліше, фото-, кіноматеріали, відеозаписи, платівки та інші звукозаписи, малюнки, інші друковані і образотворчі матеріали, що містять відомості про зброю, військову чи спеціальну техніку або технологій їх виготовлення;

- технічні засоби обробки та зберігання інформації, які мають енергонезалежні елементи пам'яті, машинні носії (магнітні диски та стрічки усіх видів, перфокарти та перфострічки, мікрофотоносії і т.п.), що містять інформацію про зброю, військову чи спеціальну техніку або технології її виготовлення;

- матеріали, що містять описи (або відомості про них) способів виготовлення або застосування зброї усіх видів та боєприпасів до неї, військової і спеціальної техніки та запасних частин до неї, військового майна та вибухових речовин, а також сировини та матеріалів, комплектуючих та напівфабрикатів, що використовуються для їх виробництва.

Не підлягають пропуску через державний кордон на підставі чинного законодавства

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 40

України:

а) матеріали, що містять заклики до насильницького повалення чи змін державного і суспільного ладу, порушення територіальної цілісності, державного суверенітету і безпеки України, пропаганду війни, насильства та жорстокості, расової, національної, релігійної винятковості або нетерпимості, підбурювання до вчинення кримінально караних дій;

б) матеріали, що містять описи способів виготовлення і застосування наркотиків і сильнодіючих отруйних речовин;

в) матеріали порнографічного та вульгарного змісту;

г) трудові книжки, військові квитки, дозвіл на право носіння зброї, посвідчення особи;

д) твори друку, що становлять історичну, наукову, художню або іншу цінність.

Лише у випадках тимчасового експонування або реставрації їх за кордоном можуть вивозитись:

- документи Національного архівного фонду України - з дозволу Головархіву України;

- документи і матеріали, віднесені до духовних пам'яток історії та культури - з дозволу Міністерства культури України.

При вивезенні за кордон України перераховані матеріали завчасно подаються для перевірки (контролю) митним установам. У випадку відсутності ліцензії або дозволів (висновків) і неможливості прийняття співробітниками митних установ рішення про можливість вивезення за кордон таких матеріалів (з точки зору дотримання економічних, науково-технічних, оборонних і інших інтересів країни), вони можуть бути затримані на час консультацій з органами Держкомтаємниць або іншими зацікавленими організаціями за профілем, але на строк не більше двох місяців.

Затримання, вилучення матеріалів, що не підлягають пропуску через державний кордон та порядкування ними

В залежності від виду, характеру матеріалів та порушення чинного порядку пропуску їх через державний кордон митні установи на підставі висновків Держкомтаємниць, інших органів державної виконавчої влади приймають остаточно рішення про затримання, направлення на експертизу або одержання необхідних дозволів, вилучення, а при необхідності - й про знищення таких матеріалів.

5. Порядок ввезення з-за кордону та реалізації в Україні радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв

Нормативні документи

ПОРЯДОК ввезення з-за кордону та реалізації в Україні радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 12 березня 2018 р. за № 282/31734

Закон України «Про радіочастотний ресурс України»

Будь-який товар (продукція), що за своїми характеристиками призначений(а) для випромінювання та/або приймання радіохвиль, або до складу (комплекту постачання) якого (якої) входять призначені для цього пристрої, розглядається як радіоелектронних засобів (далі - РЕЗ) і випромінювальних пристроїв (далі - ВП).

Наявність РЕЗ у продукції позначається: Bluetooth, WiFi (або 802.11xx, де xx - літери латинського алфавіту, або їх комбінація), GSM, 3G (або CDMA, UMTS, WCDMA та ін.), 4G (LTE, LTE-U та ін.), RFID (NFC), Wireless, Radio Frequency (RF, RF Transmitter), Transceiver.

Порядок не поширюється на ввезення та/або реалізацію:

1) РЕЗ та ВП спеціального призначення, що ввозяться з-за кордону та призначені для експлуатації згідно з Порядком ввезення з-за кордону, придбання, встановлення та експлуатації радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв спеціального

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 41

призначення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 08 квітня 2015 року № 184 (далі - Порядок ввезення та експлуатації РЕЗ спеціального призначення);

2) РЕЗ (ВП), які переміщуються як особисті речі громадян, перелік яких визначено частиною першою статті 370 Митного кодексу.

Ввезення з-за кордону РЕЗ (ВП)

Ввезення з-за кордону РЕЗ (ВП) здійснюється відповідно до вимог Митного кодексу та статей 29 та 29-1 Закону. НКРЗІ відповідно до статті 26 Закону визначає можливість застосування РЕЗ (ВП) на території України в смугах радіочастот загального користування. Обов'язки виробників, їх уповноважених представників в Україні та імпортерів, а також вимоги щодо введення в обіг та надання на ринок РЕЗ (ВП) визначено у Технічному регламенті радіообладнання.

РЕЗ (ВП), призначені для застосування загальними користувачами радіочастотного ресурсу, ввозяться суб'єктами господарювання за умови:

наявності в Загальному реєстрі РЕЗ;

відсутності в переліку типів (видів) РЕЗ та ВП, заборонених до застосування та ввезення на територію України, Реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, заборонених до застосування та ввезення на територію України (далі - Спеціальний реєстр РЕЗ);

наявності декларації про відповідність вимогам Технічного регламенту радіообладнання.

Державна митна служба України згідно з частиною другою статті 29 Закону протягом п'яти днів з дня завершення митного оформлення РЕЗ (ВП) передає до державного підприємства «Український державний центр радіочастот» (далі - УДЦР) виписки з відповідних митних декларацій у формі електронного документа згідно з укладеною між Державною митною службою України та НКРЗІ угодою про інформаційне співробітництво.

Реєстр радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, заборонених до застосування та ввезення на територію України

Спеціальний реєстр РЕЗ містить відомості про:

1) перелік типів (видів) РЕЗ (ВП), заборонених до застосування та ввезення на територію України;

2) перелік типів (видів) РЕЗ (ВП), що потребують спеціального порядку оформлення.

6. Ввезення та оподаткування гуманітарної допомоги

Нормативна база

Митний кодекс України

Податковий кодекс України

Кодекс адміністративного судочинства України

Закон України "Про гуманітарну допомогу"

Закон України "Про звернення громадян"

Закон України "Про судовий збір"

Закон України "Про благодійну діяльність та благодійні організації"

Постанова Кабінету Міністрів України від 22 березня 2000 року № 544 "Про Порядок митного оформлення вантажів гуманітарної допомоги"

Постанова Кабінету Міністрів України від 09 жовтня 2020 року № 927 "Деякі питання організації ведення автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги"

Постанова Кабінету Міністрів України від 01 березня 2022 року № 174 "Деякі питання пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України в умовах воєнного стану"

Наказ Міністерства фінансів України від 28 травня 2012 року № 613 "Про затвердження Положення про склади тимчасового зберігання"

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 42

Постанова Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2000 року № 728 "Про затвердження Порядку вивезення за межі України або знищення неякісних та непридатних до споживання товарів (предметів) гуманітарної допомоги"

Наказ Міністерства фінансів України від 21 жовтня 2015 року № 916 "Про затвердження Порядку оформлення і подання скарг платниками податків та їх розгляд контролюючими органами"

<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-pereliku-kategorij-tovariv-shcho-viznayutsya-gumanitarnoyu-dopomogoyu-bez-zdijsnennya-proceduri-viznannya-takih-tovariv-gumanitarnoyu-dopomogoyu-u-kozhnomu-224>

Гуманітарна допомога - цільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами із гуманних мотивів отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують її у зв'язку з соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, важким фінансовим становищем, виникненням надзвичайного стану, зокрема внаслідок стихійного лиха, аварій, епідемій і епізоотій, екологічних, техногенних та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення, або тяжкою хворобою конкретних фізичних осіб, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту (стаття 1 Закону України "Про гуманітарну допомогу").

Гуманітарна допомога є різновидом благодійництва і має спрямовуватися відповідно до обставин, об'єктивних потреб, згоди її отримувачів та за умови дотримання вимог статті 3 Закону України "Про благодійну діяльність та благодійні організації".

Визнання допомоги гуманітарною, в залежності від її виду, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення (Міністерство соціальної політики України) або Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями (стаття 5 Закону України "Про гуманітарну допомогу").

Підставою для започаткування процедури визнання допомоги гуманітарною є письмова пропозиція донора про її надання.

Підставою для здійснення гуманітарної допомоги в Україні є письмова згода отримувача гуманітарної допомоги на її одержання. Отримувач гуманітарної допомоги має такі самі права на її використання, що і набувач гуманітарної допомоги.

Переміщення гуманітарної допомоги через митний кордон України

На митну територію України дозволяється ввезення лише таких товарів (предметів) гуманітарної допомоги, які задовольняючи відповідні потреби набувачів гуманітарної допомоги в Україні, не створюють загрози життю чи здоров'ю фізичних осіб - набувачів гуманітарної допомоги та довкіллю України.

Під товарами, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою розуміються:

товари, у тому числі транспортні засоби, продукти харчування, медикаменти, одяг, ковдри, намети, збірні будинки, пристрої для очищення та збереження води, інші товари першої необхідності, що направляються як допомога потерпілим від катастрофи природного та/або техногенного походження;

транспортні засоби, інструменти та устаткування, спеціально навчені тварини, продукти харчування, припаси, особисті речі та інші товари для осіб, які виконують завдання з ліквідації наслідків катастрофи, необхідні їм для роботи та проживання на території, яка зазнала впливу цієї катастрофи, протягом усього часу виконання зазначених завдань (частина перша статті 250 Митного кодексу України).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 43

Вимоги для пропуску через митний кордон

Митне оформлення гуманітарної допомоги, визнаної такою рішеннями Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, здійснюється на території адміністративно-територіальної одиниці органу, який прийняв таке рішення, а митне оформлення гуманітарної допомоги, визнаної такою рішенням Міністерства соціальної політики України, - за місцем, визначеним відповідно до Митного кодексу України.

Гуманітарний товар пропускається через митний кордон України у першочерговому порядку без обов'язкового попереднього митного декларування та без надання забезпечення сплати митних платежів, передбаченого розділом X Митного кодексу України, за умови наявності його отримувача у Єдиному реєстрі отримувачів гуманітарної допомоги (пункт 2 Порядку митного оформлення вантажів гуманітарної допомоги, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 березня 2000 року № 544 (далі - Порядок). Реєстрація отримувачів гуманітарної допомоги проводиться шляхом включення їх до Єдиного реєстру отримувачів гуманітарної допомоги у відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 09 жовтня 2020 року № 927 "Деякі питання організації ведення автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги".

Декларування гуманітарного товару здійснюється його отримувачем самостійно або за його заявою митним брокером. Заява на декларування, складена у довільній формі, подається отримувачем гуманітарної допомоги до митниці за місцем митного оформлення (пункт 4 Порядку). Митні брокери, які здійснюють декларування товарів у зоні діяльності відповідної митниці, забезпечують декларування гуманітарних товарів згідно з графіком, що затверджується керівником цієї митниці. Товаросупровідні документи і митні декларації на паперовому носії без позначення (клейма) "Гуманітарна допомога. Продаж заборонено" для оформлення не приймаються. Результати митного оформлення скріплюються особистою номерною печаткою посадової особи митниці, відбиток якої проставляється на товаросупровідних документах і митних деклараціях на паперовому носії.

Товари (предмети) гуманітарної допомоги, що ввозяться на митну територію України, підлягають заходам офіційного контролю згідно зі статтею 319 Митного кодексу України в установленому законодавством порядку. Зазначені заходи офіційного контролю проводяться першочергово та безкоштовно (частина друга статті 9 Закону України "Про гуманітарну допомогу").

До отримання відповідних дозволів контролюючих органів гуманітарний товар передається на тимчасове зберігання під митним контролем отримувачу гуманітарної допомоги. Порядок розміщення та зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на склад тимчасового зберігання (склад гуманітарної допомоги), затверджений згідно Положення про склади тимчасового зберігання, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.05.2012 року № 613.

Реєстрація отримувача гуманітарної допомоги в Єдиному реєстрі отримувачів гуманітарної допомоги

З 01.12.2020 року Міністерством соціальної політики України та Державним підприємством „Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України” спільно з Урядово-громадською ініціативою „Разом проти корупції” в рамках реалізації проекту „Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади” (EGAP), що впроваджується за підтримки Швейцарії та надається через Швейцарську агенцію розвитку і співробітництва (SDC), переведено в електронну форму Єдиний реєстр отримувачів гуманітарної допомоги

Для реєстрації отримувача гуманітарної допомоги в Єдиному реєстрі отримувачів гуманітарної допомоги юридична особа, міжнародна організація, дипломатичне представництво, консульська установа іноземної держави або представництво міжнародної

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 44

організації в Україні через електронний кабінет автоматизованої системи:

1) заповнює електронну форму заяви про реєстрацію отримувачем гуманітарної допомоги із зазначенням коду згідно з ЄДРПОУ (для всіх видів отримувачів);

2) зазначає необхідну інформацію та завантажує електронні документи, передбачені пунктами 43-45 Положення про автоматизовану систему реєстрації гуманітарної допомоги, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України 09.10.2020 року № 927 (для всіх видів отримувачів) ;

3) завантажує копію установчого документа у форматі PDF/A або свідоцтва про акредитацію установленого зразка, засвідченого у визначеному порядку (для юридичних осіб та міжнародних організацій) .

Після внесення зазначених відомостей Міністерство соціальної політики України, в порядку інформаційної взаємодії з Єдиним реєстром отримує необхідну інформацію (дані) про особу заявника за повідомленим ним у заяві кодом згідно з ЄДРПОУ та приймає рішення про реєстрацію отримувача гуманітарної допомоги протягом десяти робочих днів з дати їх отримання.

Вимоги до строків придатності та якості товарів гуманітарної допомоги

Товари гуманітарної допомоги ввозяться на митну територію України тільки за наявності документального підтвердження якості, безпеки та можливості їх споживання (пункт 2 Порядку вивезення за межі України або знищення неякісних та непридатних до споживання товарів (предметів) гуманітарної допомоги, затвердженого постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2000 року № 728).

Строк тимчасового зберігання товарів і транспортних засобів комерційного призначення на складі організації - отримувача гуманітарної допомоги встановлюється відповідно до статті 204 Митного кодексу України і становить 90 календарних днів та може бути продовжений за заявою власника товарів (отримувача гуманітарної допомоги), але не більше ніж на 30 днів.

Товари гуманітарної допомоги, термін придатності яких на момент перетину державного кордону закінчився та щодо яких відсутнє документальне підтвердження можливості їх споживання, на митну територію України не допускаються. Харчові продукти та інші товари гуманітарної допомоги, що мають обмежений термін споживання, ввозяться на митну територію України за умови, що на момент перетинання державного кордону термін їх придатності становить не менш як 1/3 терміну, визначеного виробником, а медичних та ветеринарних препаратів - не менш як 1/2 строку, визначеного виробником, якщо такий строк становить менш як один рік, та не менш як 6 місяців, якщо такий строк становить один рік і більше.

Одяг, взуття, білизна, що були в ужитку, допускаються до ввезення на митну територію України, якщо їх зношення не перевищує 30 відсотків (пункт 2 Порядку вивезення за межі України або знищення неякісних та непридатних до споживання товарів (предметів) гуманітарної допомоги, затвердженого постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2000 року № 728).

За наявності висновку про непридатність до споживання товарів гуманітарної допомоги у повному обсязі або їх частини весь вантаж на митну територію України не допускається і підлягає вивезенню за межі України. Копія висновку про непридатність до споживання товарів (предметів) гуманітарної допомоги залишається в митних органах у пункті пропуску на державному кордоні.

Якщо під час здійснення контролю товарів гуманітарної допомоги явних ознак непридатності до споживання та загрози життю і здоров'ю населення, а також довкіллю не виявлено, вантаж пропускається до місця призначення для остаточного встановлення якості та придатності до споживання.

Оподаткування гуманітарної допомоги

При ввезенні (пересиланні) на митну територію України товари, визначені відповідно до

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 45

Закону України "Про гуманітарну допомогу" як гуманітарна допомога, звільняються від оподаткування ввізним митом (стаття 287 Митний кодекс України).

Звільняються від оподаткування ввезення на митну територію України підакцизних товарів (продукції) (крім алкогольних напоїв і тютюнових виробів) як міжнародної технічної допомоги, яка надається відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або як гуманітарної допомоги, наданої згідно з нормами Закону України "Про гуманітарну допомогу" (пункт 213.3 статті 213 Податкового кодексу України).

Не відносяться до гуманітарної допомоги підакцизні товари, крім:

автомобілів швидкої медичної допомоги, легкових автомобілів спеціального призначення для Міністерства внутрішніх справ України, органів Національної поліції;

транспортних засобів, що надходять у період проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях для отримання і використання Збройними Силами України, Національною гвардією України, іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями, Службою безпеки України, Міністерством внутрішніх справ України, Державною прикордонною службою України, Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Державною спеціальною службою транспорту, Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України для забезпечення проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях;

транспортних засобів, призначених для перевезення більше ніж вісім осіб, та автомобілів, обладнаних для перевезення осіб з інвалідністю з ураженням опорно-рухового апарату, що передаються для використання установам соціального захисту населення, державним закладам охорони здоров'я і навчальним закладам, громадським організаціям осіб з інвалідністю, ветеранів війни та праці, Товариству Червоного Хреста України та його обласним організаціям, державним закладам системи реабілітації, фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю "Інваспорт";

легкових автомобілів, які на момент ввезення на митну територію України були вперше зареєстровані не пізніше ніж вісім років тому, з об'ємом двигуна не більш як 1800 куб. см, що отримуються органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим, обласною, Київською, Севастопольською міською державною адміністрацією або центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення (Міністерство соціальної політики України), для подальшої передачі особам з інвалідністю, які перебувають у встановленому порядку на обліку для отримання спеціального автотранспорту, на строк, визначений законодавством.

Крім цього, за рішенням спеціально уповноважених державних органів з питань гуманітарної допомоги до товарів гуманітарної допомоги також можуть бути віднесені:

аудіо- та відеотехніка, призначена відповідно для сліпих і глухих, аудіо- та відеокасети з навчальними, соціальними, реабілітаційними програмами, інформацією з фізичної культури та спорту осіб з інвалідністю, програмами для формування здорового способу життя, з лекціями нобелівських лауреатів;

шоколад з начинкою та без неї, інші шоколадні вироби, що входять до новорічних і різдвяних подарунків, отриманих у термін за два місяці до відповідних свят;

меблі, що передаються виключно для використання установам соціального захисту населення, державним закладам охорони здоров'я та навчальним закладам, громадським організаціям осіб з інвалідністю, Товариству Червоного Хреста України та його обласним організаціям, релігійним організаціям, що зареєстровані у порядку, передбаченому Законом України "Про свободу совісті та релігійні організації" ;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 46

медико-соціальне обладнання та оснащення, що передається виключно реабілітаційним установам для осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю, які мають відповідну ліцензію на надання реабілітаційних послуг, незалежно від відомчого підпорядкування, типу і форм власності, за обов'язкової умови заборони його подальшого продажу.

Митне оформлення вантажів (товарів), визнаних гуманітарною допомогою, здійснюється без справляння плати за виконання митних формальностей поза місцем розташування органів доходів і зборів або поза робочим часом, встановленим для органів доходів і зборів (стаття 6 Закону України "Про гуманітарну допомогу").

Досудовий порядок оскарження

У разі незгоди отримувача гуманітарної допомоги або іноземного донора з рішенням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій рішення приймає Міністерство соціальної політики України (частина третя статті 5 Закону України "Про гуманітарну допомогу"). При виникненні спору рішення Міністерства соціальної політики України про визнання товарів гуманітарною допомогою є остаточним для митного оформлення та виконання відповідних митних процедур.

I. Порядок оскарження рішень, дій або бездіяльності органів доходів і зборів, їх посадових осіб та інших працівників і відповідальність за них визначені у главі 4 Митного кодексу України. Правила цієї глави застосовуються у всіх випадках оскарження, окрім: -

оскарження постанов у справах про порушення митних правил;

випадків, коли законом встановлено інший порядок оскарження зазначених рішень, дій чи бездіяльності;

оскарження податкових повідомлень-рішень органів Державної фіскальної служби, яке здійснюється у порядку, встановленому Податковим кодексом України (частини третя та п'ята статті 24 Митного кодексу України).

Виконання оскаржуваного рішення може бути зупинено повністю чи в певній частині посадовою особою або органом, що розглядає скаргу. Посадова особа або орган, які розглядають скаргу, зобов'язані надати особі, яка подала скаргу, належним чином обґрунтовану письмову відповідь у визначений законом строк.

Вимоги до форми та змісту скарг громадян, строки їх подання, порядок і строки їх розгляду, а також відповідальність за протиправні дії, пов'язані з поданням та розглядом скарг, визначаються Законом України "Про звернення громадян".

Скарга на рішення, що оскаржується, може бути подана до органу або посадовій особі вищого рівня протягом одного року з моменту його прийняття, але не пізніше одного місяця з часу ознайомлення громадянина з прийнятим рішенням (стаття 17 Закону України "Про звернення громадян").

II. Процедуру оскарження постанов у справах про порушення митних правил визначено главою 72 Митного кодексу України. Постанова митниці у справі про порушення митних правил може бути оскаржена до Державної фіскальної служби України.

Судовий порядок оскарження

Відповідно до Митного кодексу України рішення, дії або бездіяльність органів доходів і зборів, посадових осіб митниці можуть бути оскаржені безпосередньо до суду в порядку в порядку адміністративного провадження.

Контроль за використанням гуманітарної допомоги

Відповідні спеціально уповноважені державні органи з питань гуманітарної допомоги (Міністерство соціальної політики, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації) та органи доходів і зборів (Державна фіскальна служба України та її територіальні органи) здійснюють контроль щодо використання гуманітарної допомоги за цільовим призначенням (стаття 11 Закону України "Про гуманітарну допомогу").

Отримувач гуманітарної допомоги і набувач гуманітарної допомоги (юридична особа) щомісячно в установленому порядку подають до відповідного спеціально уповноваженого

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 47

державного органу з питань гуманітарної допомоги звіти про наявність та розподіл гуманітарної допомоги до повного використання всього обсягу отриманої гуманітарної допомоги.

Особливості імпорту товарів військового призначення

Тисячі виробників і постачальників, громадських організацій та волонтерів допомагають Україні зараз долати гуманітарну кризу.

Понад 70 тис. тонн гуманітарної допомоги з-за кордону було ввезено в Україну лише за 10 днів березня 2022 року, згідно з офіційною статистикою.

Безперешкодне отримання гуманітарної допомоги в Україні в умовах воєнного стану забезпечується наразі, зокрема, завдяки спрощеній процедурі митного оформлення.

Також, із метою прискорення підготовки та видачі дозвільних документів для ввезення в Україну товарів військового призначення у період воєнного стану, Кабмін прийняв 10 березня Постанову №247, якою розширено коло суб'єктів господарювання, які можуть імпортувати в Україну товари для потреб оборони держави, а також було спрощено порядок реєстрації таких суб'єктів у Держекспортконтролі та отримання ними відповідних дозвільних документів.

При цьому, не вимагається отримання повноважень від Кабміну на право здійснення такого імпорту.

Постанова №247 поширюється виключно на суб'єктів господарювання України, які здійснюють або мають намір здійснювати імпорт товарів військового призначення для потреб правоохоронних органів, Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, а також інших суб'єктів, що здійснюють боротьбу з тероризмом відповідно до закону.

Також постанова передбачає використання підтверджувального документа — **сертифіката кінцевого споживача**, в якому кінцевий споживач повинен зазначити:

місце та мету кінцевого використання (встановлення) товарів;

гарантії, що ці товари не будуть використані в інших цілях та не будуть передані іншому споживачу на території України або реекспортовані без дозволу Держекспортконтролю (форма зазначеного сертифіката наведена в додатку 3 до Положення, затвердженого Постановою КМУ від 27 травня 1999 року №920).

Для отримання дозволу на здійснення імпорту товарів військового призначення суб'єкт господарювання повинен:

1) бути зареєстрованим в Держекспортконтролі як суб'єкт здійснення міжнародних передач відповідних товарів або груп товарів, які він має намір імпортувати.

У разі відсутності такої реєстрації потрібно подати до Держекспортконтролю лише заяву за типовою формою на проведення попередньої експертизи та реєстрації.

За результатами опрацювання заяви суб'єкт реєструється за конкретними товарами або їхніми групами;

2) подати до Держекспортконтролю заяву за встановленою формою про отримання відповідного дозволу на імпорт товарів.

Подання копії зовнішньоекономічного договору (контракту), договору комісії, доручення тощо разом із заявою про отримання разового дозволу не вимагається (ці документи подаються разом із звітами про використання дозволів).

Вартість разового дозволу визначається залежно від вартості зовнішньоекономічного контракту, а строк дії такого дозволу не може перевищувати термін дії контракту, тому необхідно обов'язково надавати до Держекспортконтролю письмову інформацію про загальну вартість контракту на імпорт товарів та строк його дії.

В цілому, станом на зараз процедура митного оформлення гуманітарної допомоги є максимально спрощеною.

Кабмін запровадив ефективні та своєчасні заходи з метою нівелювання значної частини

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 48

бюрократичних процесів, котрі можуть призвести до затримання надходження такої допомоги на територію України.

7. Митне оформлення транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України

Нормативна база

Митний кодекс України

Податковий кодекс України

Закон України "Про деякі питання ввезення на митну територію України та проведення першої державної реєстрації транспортних засобів"

Закон України "Про митний тариф України"

Наказ Державної митної служби України від 17.11.2005 №1118 Про затвердження Правил митного контролю та митного оформлення транспортних засобів, що переміщуються громадянами через митний кордон України

Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 450 "Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій"

Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 №451 Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними

Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651 Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа

Митне оформлення (розмитнення) - виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення.(ст. 4 Митного кодексу України).

Транспортні засоби - транспортні засоби комерційного призначення, транспортні засоби особистого користування, трубопроводи та лінії електропередачі (ст. 4 Митного кодексу України).

Транспортні засоби - товари, що класифікуються за кодами 8701 - 8705, 8711, 8716 згідно з УКТЗЕД, і номерні вузли до них.

Для декларування та митного оформлення транспортного засобу, з огляду на складність процедури, можна залучити митного брокера - підприємство, що надає послуги з декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України (ст. 416 Митного кодексу України). Реєстр митних брокерів є в загальному доступі на сайті Державної митної служби України.

Обмеження щодо імпорту транспортних засобів

Митне оформлення (розмитнення) з метою вільного обігу та першу державну реєстрацію в Україні ввезених транспортних засобів, що були в користуванні, здійснюють за умови їх відповідності екологічним нормам не нижче рівня "ЄВРО-2" (в ЄС діють з 1995 року), а нових транспортних засобів - за умови їх відповідності екологічним нормам не нижче рівня "ЄВРО-5" (в ЄС діють з 2009 року), згідно з технічними регламентами та національними стандартами (Закон України "Про деякі питання ввезення на митну територію України та проведення першої державної реєстрації транспортних засобів"). Документом, що засвідчує відповідність транспортних засобів вимогам технічних регламентів, є сертифікат або інший документ про підтвердження відповідності, виданий згідно із законодавством України, що вказує, якому саме рівню екологічних норм відповідає за конструкцією транспортний засіб ("ЄВРО-2" - "ЄВРО-6" або іншому рівню). Позначення рівня екологічних норм, якому відповідає транспортний засіб, має бути внесено до свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 49

Куди звернутися

Відповідно до частини 7 статті 365 Митного кодексу України, митне оформлення транспортних засобів здійснюється у будь-якому митному органі на всій митній території України з пред'явленням їх цьому органу. Інформацію про адреси місць оформлення, а також реквізити можна знайти на сайті Державної митної служби України.

При цьому подання попередньої митної декларації, доставка та пред'явлення цих товарів митному органу, яким оформлена така попередня митна декларація, є обов'язковими. При митному оформленні таких товарів у пункті пропуску через державний кордон України попередня митна декларація не подається.

Форма декларації, що використовується для декларування громадянами транспортних засобів для вільного обігу затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 року № 450 «Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій».

Ввезення транспортного засобу на митну територію України

Попередня декларація для громадян (ПДГ)

Відповідно до підпункту 1.3 пункту 1 розділу III Правил митного контролю та митного оформлення транспортних засобів, що переміщуються громадянами через митний кордон України, особа, яка бажає ввезти на митну територію України транспортний засіб для вільного обігу, звертається до митного органу за місцем постійного (тимчасового) проживання для оформлення попередньої декларації для громадян (далі ПДГ). Для оформлення ПДГ громадянин, який бажає ввезти в Україну транспортний засіб з метою вільного обігу, або повноважена на те особа подає заяву довільної форми.

ПДГ дійсна та може бути використана для ввезення в Україну ТЗ протягом трьох місяців з дати оформлення, тобто з дня присвоєння їй реєстраційного номера та проставлення на паперових примірниках відбитка штампа "Під митним контролем". Після закінчення цього строку пропуск ТЗ на митну територію України за цією ПДГ забороняється, а ПДГ анулюється.

За відсутності ПДГ, пропуск ТЗ при в'їзді в Україну здійснюється за умови застосування заходів гарантування його доставки до митниці призначення. Для здійснення контролю за ввезенням ТЗ на митну територію України з органу доходів і зборів відправлення на кордоні до органу доходів і зборів призначення, в зоні діяльності якого постійно проживає (тимчасово перебуває) його власник, використовується попередня митна декларація або митна декларація у митному режимі транзиту, оформлені в установленому порядку.

Перетин державного кордону України

Придбане за кордоном авто необхідно зняти із реєстрації у країні придбання, оформити тимчасові номери, укласти договір страхування, а також оформити експортну декларацію, яка підтверджуватиме, що даний автомобіль продається за кордон.

Власник транспортного засобу або повноважена особа, яка переміщує транспортний засіб через митний кордон України, пред'являє його митному органу для проведення митного огляду й подає оригінали та ксерокопії таких документів:

що підтверджують право власності на ТЗ або користування ним (у тому числі з правом розпорядження);

реєстраційних (технічних) документів на транспортний засіб (якщо він перебував на обліку в реєстраційному органі іноземної держави чи України) з відмітками про зняття транспортного засобу з обліку, якщо такі документи видаються реєстраційним органом;

що підтверджують право на надання пільг в оподаткуванні (у разі митного оформлення ТЗ з наданням пільг в оподаткуванні);

паспортних документів та інших документів, визначених законодавством України та міжнародними договорами України, що дають право на перетин державного кордону, та/або паспорта громадянина (посвідчення особи з відміткою про місце проживання); посвідки чи іншого документа про постійне (тимчасове) проживання в Україні або за кордоном тощо;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 50

довідки про ідентифікаційний номер громадянина (за наявності).

У випадках необхідності вирішення питань щодо визначення року виготовлення транспортного засобу, класифікації транспортного засобу згідно з УКТ ЗЕД, митної вартості або порушення справи про порушення митних правил посадова особа митного органу може вимагати деякі чи всі з перелічених документів:

митні документи країни придбання ТЗ;
сервісну книжку;
експертний висновок;
фотографії;
технічну документацію.

Водночас, відповідно до пункту 9 розділу I Правил митного контролю та митного оформлення транспортних засобів, що переміщуються громадянами через митний кордон України, не підлягає пропуску через митний кордон України ТЗ, зокрема:

номер кузова (або ідентифікаційний номер), шасі (рами) чи двигуна якого знищено, підроблено або який не відповідає запису в реєстраційних документах;

що ввозиться в Україну громадянином для вільного обігу, не знятий з обліку в реєстраційних органах країни придбання або іншої країни;

увезення якого в Україну заборонено згідно із законодавством або на який відсутні документи, що підтверджують право власності на ТЗ або користування ним (у тому числі з правом розпорядження);

що ввозиться для вільного обігу й за який не сплачено податки і збори, що підлягають сплаті при переміщенні ТЗ через митний кордон України.

Декларування та митне оформлення (розмитнення) транспортного засобу

Після проходження митного огляду транспортного засобу у пункті пропуску через державний кордон України, який здійснюється з обов'язковим складанням Акта про проведення митного огляду товарів за формами, наведеними в додатках 2 та 4 до Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа та прийняття позитивного рішення щодо можливості направлення транспортного засобу до митного органу призначення уповноваженою посадовою особою митного органу, у зоні діяльності якого розташований пункт пропуску через державний кордон, на оригіналах усіх документів, що підтверджують право власності на транспортний засіб або користування ним (у тому числі з правом розпорядження), реєстраційних, технічних документах і документі контролю за доставкою (ДКД) проставляються відмітки особистого митного забезпечення. Особі, яка здійснює переміщення транспортного засобу, видаються наступні документи: оригіналами технічних та інших документів, що були підставою для митних процедур у пункті пропуску через державний кордон України; примірник ДКД, оформлений в установленому порядку; примірник квитанції МД-1 (у разі внесення грошової застави); завірена посадовою особою митного органу копія Акта митного огляду. Ці документи, а також сертифікат відповідності екологічним нормам, який виготовляється на території України спеціально уповноваженими органами, необхідно буде подати при декларуванні та митному оформленні транспортного засобу.

Протягом 10 днів власник ТЗ повинен прибути до митного органу, у зоні діяльності якого постійно або тимчасово проживає (або має намір проживати власник ТЗ, який є громадянином-нерезидентом), для проведення декларування ТЗ шляхом подання вантажної митної декларації (далі ВМД), після чого особа може звертатися до сервісного центру МВС для постановки ТЗ на облік.

Вартість митного оформлення транспортного засобу

Відповідно до частини першої статті 377 Митного кодексу України товари за товарними позиціями 8701-8707, 8711, 8716 згідно з УКТЗЕД, які підлягають державній реєстрації, при ввезенні громадянами на митну територію України або надходженні на митну територію

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 51

України на адресу громадян у несупроводжуваному багажі або вантажних відправленнях для вільного обігу, незалежно від їх вартості, підлягають письмовому декларуванню та митному оформленню в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, з оподаткуванням ввізним митом за повними ставками Митного тарифу України, акцизним податком і податком на подану вартість за ставками, встановленими Податковим кодексом України.

Ввізне мито

Згідно з Законом України “Про митний тариф України” ввізне мито становить 10% від суми митної вартості транспортного засобу. Виняток:

Код за УКТЗЕД	Назва	Повна ставка мита, %
8703 10 11 00	Транспортні засоби спеціального призначення для переміщення снігом, з двигуном внутрішнього згоряння із запалюванням від стиснення (дизелем або напівдизелем) або з двигуном внутрішнього згоряння з іскровим запалюванням та інші транспортні засоби, спеціально призначені для пересування снігом; спеціальні автомобілі для перевезення спортсменів на майданчики для гри в гольф та аналогічні транспортні засоби.	12
8703 90 10 10	Транспортні засоби, оснащені виключно електричними двигунами (одним чи декількома).	0

Акцизний податок

Ставка акцизного податку розраховується за формулою:

$$\text{Ставка} = \text{Ставкабазова} \times \text{Кдвигун} \times \text{Квік}$$

де Ставкабазова - ставка податку в євро за 1 штуку транспортного засобу: з двигуном внутрішнього згоряння з іскровим запалюванням та кривошипно-шатунним механізмом з об'ємом циліндрів до 3000 куб. сантиметрів (включно) - 50,0; з двигуном внутрішнього згоряння з іскровим запалюванням та кривошипно-шатунним механізмом з об'ємом циліндрів понад 3000 куб. сантиметрів - 100,0; з двигуном внутрішнього згоряння із запалюванням від стиснення (дизелем або напівдизелем) з об'ємом циліндрів до 3500 куб. сантиметрів (включно) - 75,0; з двигуном внутрішнього згоряння із запалюванням від стиснення (дизелем або напівдизелем) з об'ємом циліндрів понад 3500 куб. сантиметрів - 150,0;

Кдвигун - коефіцієнт, що визначається діленням об'єму циліндрів двигуна внутрішнього згоряння відповідного транспортного засобу в куб. сантиметрах на 1000 куб. сантиметрів;

К вік - коефіцієнт, що дорівнює кількості повних календарних років з року, наступного за роком виробництва відповідного транспортного засобу, до року визначення ставки податку (для нових транспортних засобів та транспортних засобів, що використовувалися до одного повного календарного року, коефіцієнт дорівнює 1, а для транспортних засобів, що використовувалися понад п'ятнадцять повних календарних років, коефіцієнт дорівнює 15).

Зверніть увагу! Ставка податку для транспортних засобів, зазначених у товарній позиції 8703 90 10 10 згідно з УКТЗЕД, оснащених виключно електричними двигунами (одним чи кількома), встановлюється у розмірі 1 євро за 1 кіловат-годину ємності електричного акумулятора таких транспортних засобів, а ставка податку для транспортних засобів, зазначених у товарних підкатегоріях 8703 10 18 00 (для транспортних засобів, що приводяться в рух тільки електричним двигуном, одним або кількома), 8703 90 10 90, 8703 90 90 00 згідно з УКТЗЕД, встановлюється у розмірі 100 євро за 1 штуку.

Збір до пенсійного фонду

Відповідно до пункту 8 статті 4 Закону України "Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування" розмір збору дорівнює:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 52

3 відсотки - якщо вартість транспортного засобу не перевищує 165 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня звітнього року;

4 відсотки - якщо вартість транспортного засобу перевищує 165, але не перевищує 290 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня звітнього року;

5 відсотків - вартість транспортного засобу перевищує 290 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня звітнього року.

8. Здійснення митного контролю та пропуску предметів, товарів і транспортних засобів, що належать організаціям та особам, які користуються на території України митними пільгами

Нормативна база

Митний кодекс України

ПРАВИЛА митного контролю та оформлення предметів, транспортних засобів та офіційної кореспонденції дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, міжнародних організацій, а також їх персоналу та членів сімей персоналу, які користуються на території України митними пільгами
<https://ips.ligazakon.net/document/MK01408>

Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України дипломатичними представництвами іноземних держав в Україні

Відповідно до статті 382 Митного кодексу України

– Дипломатичні представництва іноземних держав в Україні за умови дотримання встановленого Митним кодексом України порядку переміщення товарів через митний кордон України (у тому числі вимог, передбачених статтею 319 Митного кодексу України) можуть ввозити на митну територію України та вивозити з її митної території товари, призначені для офіційного (службового) користування цих представництв із звільненням від митного огляду та сплати митних платежів.

– Моторні транспортні засоби, призначені для офіційного (службового) користування дипломатичних представництв іноземних держав в Україні, можуть ввозитися цими представництвами на умовах, зазначених у частині першій цієї статті, в кількості, необхідній для забезпечення їх функціонування, але не більше від кількості членів дипломатичного персоналу представництва, а також двох додаткових транспортних засобів.

Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України главою дипломатичного представництва іноземної держави, членами дипломатичного персоналу представництва та членами їх сімей

Відповідно до статті 383 Митного кодексу України

– Глава дипломатичного представництва іноземної держави та члени дипломатичного персоналу представництва, а також члени їхніх сімей, які проживають разом з ними, за умови, що вони не є громадянами України та не проживають в Україні постійно, можуть ввозити в Україну товари, призначені для особистого користування, включаючи предмети початкового облаштування, та вивозити з України товари, призначені для особистого користування, включаючи придбані на митній території України, з дотриманням встановленого цим Кодексом порядку їх переміщення через митний кордон України (у тому числі вимог, передбачених статтею 319 Митного кодексу України) та зі звільненням від сплати митних платежів.

– Особистий багаж глави дипломатичного представництва іноземної держави, членів

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 53

дипломатичного персоналу представництва, а також членів їхніх сімей, які проживають разом з ними, звільняється від митного огляду, якщо немає достатніх підстав вважати, що він містить товари, не призначені для особистого користування, або товари, ввезення (вивезення) яких заборонене законом або регулюється карантинними та іншими спеціальними правилами. Такий огляд повинен здійснюватися тільки в присутності зазначених у цій статті осіб або їх уповноважених представників та за письмовим розпорядженням керівника відповідного митного органу або його заступника.

– Глава дипломатичного представництва іноземної держави та члени дипломатичного персоналу представництва, а також члени їхніх сімей, які проживають разом з ними, за умови, що вони не є громадянами України та не проживають в Україні постійно, можуть ввозити в Україну моторні транспортні засоби, призначені для особистого користування, з дотриманням встановленого Митним кодексом України порядку їх переміщення через митний кордон України та зі звільненням від сплати митних платежів у кількості, що не перевищує:

- двох одиниць для глави представництва;
- однієї одиниці для кожного члена дипломатичного персоналу представництва;
- однієї одиниці для кожного повнолітнього члена сім'ї глави представництва та членів дипломатичного персоналу.

Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України членами адміністративно-технічного персоналу дипломатичного представництва іноземної держави та членами їх сімей

Відповідно до статті 384 Митного кодексу України

– Члени адміністративно-технічного персоналу дипломатичного представництва іноземної держави та члени їхніх сімей, які проживають разом з ними, якщо вони не є громадянами України та не проживають в Україні постійно, можуть ввозити в Україну товари, призначені для початкового облаштування, з дотриманням встановленого Митним кодексом України порядку їх переміщення через митний кордон України (у тому числі вимог, передбачених статтею 319 Митного кодексу України) та із звільненням від сплати митних платежів. Перелік товарів, які можуть бути віднесені до таких, що призначені для початкового облаштування, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

– Особи, зазначені у частині першій цієї статті, можуть ввозити в Україну в установленому цим Кодексом порядку моторні транспортні засоби, призначені для особистого користування, із звільненням від сплати митних платежів у кількості не більше одного моторного транспортного засобу на сім'ю.

Поширення митних пільг, що надаються згідно з Митним кодексом України членам дипломатичного персоналу представництва іноземної держави, на членів адміністративно-технічного персоналу цього представництва та на членів їхніх сімей

Відповідно до статті 385 Митного кодексу України

– З урахуванням принципу взаємності стосовно кожної окремої держави митні пільги, що надаються згідно з Митним кодексом України членам дипломатичного персоналу представництва іноземної держави, можуть поширюватися на членів адміністративно-технічного персоналу цього представництва, а також на членів їхніх сімей, які не є громадянами України та не проживають в Україні постійно.

Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України консульськими установами іноземних держав та членами їх персоналу

Відповідно до статті 386 Митного кодексу України

– Консульським установам іноземних держав, консульським посадовим особам, включаючи главу консульської установи та консульських службовців, а також членів їхніх сімей, надаються митні пільги, передбачені цим Кодексом для дипломатичних представництв іноземних держав або відповідного персоналу дипломатичного представництва.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 54

– З урахуванням принципу взаємності стосовно кожної окремої держави на працівників обслуговуючого персоналу консульської установи, а також на членів їхніх сімей, якщо вони не є громадянами України та не проживають в Україні постійно, можуть поширюватися митні пільги, що надаються згідно з Митним кодексом України відповідному персоналу дипломатичного представництва іноземної держави.

Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України іноземними дипломатичними і консульськими кур'єрами

Відповідно статті 388 Митного кодексу України

– Іноземні дипломатичні та консульські кур'єри можуть ввозити в Україну та вивозити з України товари, призначені для їх особистого користування, із звільненням на основі взаємності від митного огляду та сплати митних платежів.

Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України представниками та членами делегацій іноземних держав

Відповідно до статті 389 Митного кодексу України

– Представникам іноземних держав, членам парламентських та урядових делегацій, а також на основі взаємності членам делегацій іноземних держав, які приїждять в Україну для участі в міжнародних переговорах, міжнародних конференціях та нарадах або з іншими офіційними дорученнями, надаються митні пільги, передбачені цим Кодексом для дипломатичного персоналу представництв іноземних держав. Такі пільги надаються також членам сімей цих осіб, які їх супроводжують.

– Дипломатичному персоналу, консульським посадовим особам представництв іноземних держав, членам їхніх сімей, а також особам, зазначеним у частині першій цієї статті, які прямують з тією ж метою транзитом через територію України, надаються митні пільги, передбачені цим Кодексом для дипломатичного персоналу представництв іноземних держав.

Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України міжнародними організаціями, представництвами іноземних держав при них, а також їх персоналом

Відповідно до статті 391 Митного кодексу України

Митні пільги для міжнародних організацій та представництв іноземних держав при них, а також для персоналу цих організацій і представництв та членів сімей персоналу визначаються міжнародними договорами України, укладеними відповідно до закону.

Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України посадовими особами представництв іноземних держав та міжнародних організацій в Україні

Відповідно до статті 392 Митного кодексу України

1. Кожна посадова особа, яка має пільги згідно із статтями 383–386, 388, 389, 391 цього Кодексу, користується ними у разі перебування в Україну для зайняття відповідної посади з моменту перетину митного кордону України, а у разі знаходження на території України - з того часу, коли ця посадова особа офіційно приступила до виконання своїх обов'язків.

2. Члени сімей посадових осіб, зазначених у частині першій цієї статті, якщо вони не є громадянами України та не проживають в Україні постійно, мають ті самі пільги, що і ці посадові особи.

Припинення надання митних пільг посадовим особам представництв іноземних держав та міжнародних організацій в Україні

Згідно статті статті 393 Митного кодексу України після залишення посадовими особами представництв іноземних держав та міжнародних організацій митної території України надання їм митних пільг, передбачених статтею 383, частиною другою статті 384, статтями 385, 386, 388, 389, 391 цього Кодексу, припиняється.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 55

ТЕМА 4. ОСНОВИ ПЕРЕМІЩЕННЯ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН ПАСАЖИРІВ, ЇХ БАГАЖУ ТА ВАЛЮТИ

1. Перетинання пасажирів через митний кордон України
2. Митне оформлення пасажирського багажу та його переміщення через митний кордон.
3. Порядок переміщення через митний кордон валюти
4. Порядок переміщення через митний кордон транспортних засобів
5. Відповідальність за контрабанду та порушення митних правил

1. Перетинання пасажирів через митний кордон України

Пасажири, які перетинають митний кордон України, поділяються на:

- **резидентів** – фізичних осіб (громадяни України, іноземні громадяни, особи без громадянства), які мають постійне місце проживання на території України, у тому числі ті, що тимчасово перебувають за кордоном;
- **нерезидентів** – фізичних осіб (іноземні громадяни, громадяни України, особи без громадянства), які мають постійне місце проживання за межами України, у тому числі й ті, що тимчасово перебувають на території України.

Перетинання громадянами України державного кордону здійснюється в пунктах пропуску через державний кордон за документами на право виїзду з України і в'їзду в Україну:

- паспорт громадянина України для виїзду за кордон (загальногромадянський закордонний паспорт);
- дипломатичний паспорт;
- службовий паспорт;
- проїзний документ дитини;
- посвідчення особи моряка;
- посвідчення члену екіпажу.

Кожна особа, яка прямує через митний кордон України, до початку митного оформлення заповнює пасажирську митну декларацію (форма МД-4) в одному примірнику тією мовою, яку ця особа розуміє, або її рідною мовою. Особи, що заповнюють митну декларацію, повинні вказати в ній точну кількість місць багажу, що їм належить, у тому числі ручну поклажу, а також суму та інші відомості про валюту, коштовності та інші предмети, про які йдеться в декларації і які особи пред'являють для митного оформлення. Митна декларація зі вказаною пасажиром датою та підписом завіряється особистою печаткою інспектора митниці, який здійснював митний контроль та митне оформлення.

Оформлена митними органами декларація є юридичним документом на право вільного переміщення через митний кордон України зазначених у ній речей, валюти цінностей та інших предметів, і у той же час підставою для притягнення громадян до адміністративної чи кримінальної відповідальності за повідомлення у декларації завідомо неправильних відомостей.

Митний контроль пасажирів та багажу здійснюється службовими особами митниці шляхом перевірки документів, необхідних для такого контролю, митного огляду (огляду транспортних засобів, товарів та інших предметів, особистого огляду), переогляду, обліку предметів, які переміщуються через митний кордон України, а також в інших формах, що не суперечать законам України.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 56

При перетині митного кордону України громадяни зобов'язані:

подавати митниці у відповідних випадках необхідну для митного контролю митну декларацію, та інші документи, передбачені митними правилами та іншими діючими нормативними документами;

на вимогу митниці самостійно розпакувати та упакувати предмети, що підлягають митному оформленню;

відкривати багаж, ручну поклажу, місткості та інші місця, де можуть знаходитися такі предмети.

Громадяни мають право:

бути присутніми під час митного огляду предметів, що їм належать;

залишати на зберігання в митниці свої предмети, валюту та цінності, які не пропущені митницею через митний кордон України;

отримувати від посадових осіб прикордонного та митного контролю роз'яснення у разі відмови від пропуску через державний кордон товарів та предметів;

у разі вилучення документів та товарів отримувати копії протоколів про вилучення з відповідним обґрунтуванням.

2. Митне оформлення пасажирського багажу та його переміщення через митний кордон.

Митне оформлення предметів (товарів), що ввозяться громадянами підприємцями здійснюється із заповненням уніфікованого адміністративного документа форми МД-2 та додаткового аркуша МД-3, митне оформлення предметів (товарів), що ввозяться (пересилаються) громадянами, які не є підприємцями, здійснюється за документами форми МД-4 та МД-1 (ст. 250-254 МКУ).

Декрет КМУ "Про порядок обкладання митом предметів, які ввозяться (пересилаються) громадянами в Україну", встановлено. Що предмети, які ввозяться (пересилаються) на митну територію України громадянами України, іноземними громадянами та особами без громадянства, підлягають обкладенню митом за повними ставками Єдиного митного тарифу, ПДВ та акцизного збору.

Від оплати мита звільняються наступні предмети, які ввозяться (пересилаються) на митну територію України громадянами:

товари (крім вино-горілчаних і тютюнових виробів) загальною вартістю, менш як 200 Євро, або одиничного неподільного предмету вартістю не більше 300 євро (крім підакцизних товарів);

предмети особистого користування (за винятком транспортних засобів індивідуального користування та запасних частин до них), що тимчасово ввозяться в Україну під письмове зобов'язання про зворотне вивезення або з метою транзиту;

речі, що ввозяться (пересилаються) при переселенні на постійне місце проживання в Україну;

горілчані вироби у кількості 1 літра, вино – 2 літра, тютю- нові вироби – 200 цигарок (або 200 грамів цих виробів) на одну особу, пива – 10 літрів, продукти харчування на суму не більше 50 євро;

предмети, які входять до складу спадщини, відкритої в Україні чи за кордоном, крім речей, ввезення яких в Україну чи вивезення з України заборонено (за умови пред'явлення підтверджуючих документів про право на спадщину та про належність цих предметів до складу спадщини).

У разі вивезення або пересилання в несупроводжуваному багажі, міжнародних поштових відправленнях громадянами товарів та інших предметів, придбаних громадянами

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 57

України, в кількості не більш як товарна партія (товари на суму еквівалентну 100 000 євро, в перерахуванні по курсу НБУ на день оформлення митної декларації), мито та митні збори не здійснюються.

Заборонено громадянам до вивезення за межі митної території України:

- предметів, на які встановлюються державні дотації крім предметів особистого користування;
- предметів (або їх частин) промислового призначення (обладнання, комплектуючі, матеріали тощо), що застосовують у виробничій сфері, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України;
- дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та виробів з них, культурних цінностей з метою їх відчуження;
- сильнодіючих отруйних, радіоактивних, вибухових речовин, інших предметів, що можуть завдати шкоди здоров'ю або загрожувати життю населення та тваринного світу або призвести до руйнування навколишнього середовища;
- анульованих цінних паперів.

Стягнення мита, акцизного і митного зборів, ПДВ за митне оформлення предметів (товарів), що ввозяться в Україну громадянами-підприємцями, здійснюється з заповненням уніфікованого адміністративного документу МД-2 (МД-3); громадянами, які не мають свідоцтва про державну реєстрацію підприємництва, здійснюється за документом МД-1 (яка є фінансовим документом суворої звітності).

До несупроводжуваного багажу (далі – НСБ) належать предмети, що відправляються їх власником (або за його дорученням іншою фізичною чи юридичною особою) і перетинають митний кордон України окремо від власника (залізничним, морським, річковим, автомобільним або повітряним транспортом) [1].

Митне оформлення НСБ здійснюється на митниці за місцем знаходження його власника (за місцем прописки). При відправленні несупроводжуваного багажу його власник пред'являє митниці квиток для проїзду за кордон, закордонний паспорт та повинен заповнити дві митні декларації.

Інспектор митної служби здійснює митний огляд багажу, надає митне забезпечення на товаросупровідні документи, декларації, виписує провізну відомість, проставляє необхідні штампи і печатки.

НСБ громадян, які виїжджають на постійне місце проживання може містити без оподаткування предмети, що належать особисто їм і призначені для особистого користування. Побутові предмети пропускаються в кількості одного предмета або комплекту на сім'ю. Автомобілі, мотоцикли тощо пропускаються без митного оподаткування по одному предмету на особу. Багаж приймається до митного оформлення після пред'явлення митниці повністю оформлених документів на всіх членів сім'ї [2].

3. Порядок переміщення через митний кордон валюти

Переміщення через митний кордон України валюти може здійснюватися фізичними та юридичними особами шляхом їх ввозу, вивозу або пересилання Згідно з постановою НБУ № 238 від 12 липня 2000 року.

Переміщення через митний кордон валюти України:

Згідно зі ст.1 Митного кодексу України валюта України – грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет та в інших формах, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу.

Дозволяється ввозити в Україну валюту України за умови декларування грошових засобів у сумі, яка не перевищує:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 58

для фізичних осіб:

- в усній формі – 1000 гривень (з урахуванням ювілейних та пам'ятних монет);
- з обов'язковим зазначенням у декларації – будь-якої суми, яка була раніше

вивезена з України (при наявності митної декларації на вивіз);

для юридичних осіб:

- через звітну фізичну особу у кількості 3000 гривень, а також будь-якої суми, яка була раніше вивезена з України (при наявності митної декларації на вивіз).

Ввіз валюти України більше зазначеної суми для фізичних та юридичних осіб дозволяється на підставі індивідуальної ліцензії НБУ форми 04.

Вивіз валюти України за межі України дозволяється за умови декларування грошових засобів у сумі, яка перевищує:

для фізичних осіб:

- в усній формі – 1000 гривень (з урахуванням ювілейних та пам'ятних монет);
- з обов'язковим зазначенням у декларації – 10 000 гривень, з яких – 5 000

гривень з урахуванням ювілейних та пам'ятних монет з недорогоцінних металів та 5 000 гривень з дорогоцінних металів (срібла, золота);

для юридичних осіб:

- через звітну фізичну особу у кількості 3 000 гривень.

Вивіз валюти України в сумі більше зазначеної суми для фізичних та юридичних осіб дозволяється на підставі індивідуальної ліцензії НБУ форми 03.

Пересилання валюти України за межі України фізичними особами резидентами та нерезидентами у міжнародних поштових відправленнях дозволяється у кількості:

- банкнот, монет з недорогоцінних металів не більше одного примірника кожного номіналу – якщо номінал виражено в українських карбованцях;

- банкнот, монет з недорогоцінних металів не більше одного примірника кожного номіналу – якщо номінал виражено в гривнях.

Переміщення через митний кордон іноземної валюти:

Іноземна валюта – іноземні грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу (ст.1 Митного кодексу України).

Ввезення в Україну іноземної валюти.

Для фізичної особи:

- за умови усного декларування:

– 1 000 американських доларів на одну особу незалежно від віку;

– чеків на суму до 1 000 американських доларів.

- з обов'язковим обумовленням у митній декларації:

– 10 000 американських доларів;

– чеків на суму до 1 000 американських доларів;

– банківських металів у вигляді злитків загальною вагою до 100 г на одну особу незалежно від віку;

– грошових засобів, які були раніше вивезені за межі України (при наявності митної декларації на їх вивіз).

Ввіз іноземної валюти фізичною особою у сумі, яка перевищує суми вищі зазначених пунктів приймаються на зберігання митницею до моменту пред'явлення фізичною особою дозволу НБУ за формою 05 на ввіз цієї суми, або повертається власнику при його виїзді з України.

Для юридичної особи, якщо вона має власні або зафрахтовані, або орендовані транспортні засоби, на яких здійснюються пасажирські рейси за межі України, через звітну фізичну особу, у сумі яка перевищує:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 59

- 1 000 американських доларів без довідки уповноваженого банку;
- 2 000 американських доларів у готівковій формі та/або дорожніми чеками за довідкою уповноваженого банку за формою 02с – якщо вона має автотранспортні засоби;
- 10 000 американських доларів у готівковій формі та/або дорожніми чеками за довідкою уповноваженого банку за формою 02с – якщо вона має літаки, судна, паромі;
- грошових засобів, які були раніше вивезені за межі України (при наявності митної декларації на їх вивіз).

Ввіз іноземної валюти юридичною особою через звітну фізичну особу у сумі, яка перевищує зазначену в пунктах здійснюється на підставі індивідуальної ліцензії НБУ за формою 03.

Вивезення іноземної валюти за межі України

Для фізичної особи, яка виїжджає з туристичною метою, або у приватних справах, або у службових відрядженнях дозволяється у сумі, яка перевищує:

за умови усного декларування:

– 1 000 американських доларів (або еквівалент цієї суми у іншій валюті за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим НБУ на момент перетину митного кордону) готівкою та/або дорожніми чеками;

з обов'язковим обумовленням у митній декларації:

– іноземної валюти, яка були раніше ввезена в Україну (при наявності митної декларації на її ввіз);

– 5 000 американських доларів готівкою, які були зняті з особистого валютного рахунка або куплені в банку та/або дорожніми чеками за формою 01, а для осіб, що прямують у службові відрядження 10 000 американських доларів та/або дорожніми чеками за формою –1с;

– банківських металів у вигляді злитків загальною вагою до 100 г на одну особу незалежно від віку – у разі відправлення з туристичною метою або у приватних справах.

Вивіз іноземної валюти за межі України фізичними особами у сумі більшої зазначеної дозволяється на підставі індивідуальної ліцензії НБУ за формою 03.

Вивіз іноземної валюти за межі України юридичними особами, якщо вони мають власні або зафрахтовані, або орендовані транспортні засоби, на яких здійснюються пасажирські рейси за межі України, через звітну фізичну особу, здійснюється за умови та у об'ємах, які дозволяються при ввозі іноземної валюти в Україну юридичними особами на транспортних засобах.

Пересилання іноземної валюти та чеків через митний кордон України:

Дозволяється пересилання іноземної валюти та чеків за межі України у міжнародних поштових відправленнях з повідомленням їх цінностей:

за межі України:

фізичним особам:

– грошей до 100 американських доларів на ім'я фізичної особи;

– іменних чеків, виражених у іноземній валюті, які були ввезені з дотриманням вимог діючого законодавства України - на ім'я фізичної особи;

уповноваженим банкам:

– іноземному банку – кореспонденту для прийняття на інкасо зношених та пошкоджених банкнот, які не є платіжним засобом на території України, а також чеків (іменних, дорожніх), які виражені у іноземній валюті;

на територію України:

на ім'я фізичних осіб резидентів та нерезидентів:

– грошей до 200 американських доларів;

– іменних чеків, виражених у іноземній валюті вартістю до 10 000 американських доларів;

на ім'я юридичних осіб:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 60

– іменних чеків, виражених у іноземній валюті вартістю до 50 000 американських доларів.

При переміщенні через митний кордон України валюти України, іноземної валюти, платіжних документів, банківських металів слід враховувати наступне, якщо сума грошей, яка перетинає митний кордон України більше дозволеної, але менше 25 000 американських доларів – індивідуальні ліцензії на її ввіз/вивіз видає територіальне управління НБУ; якщо сума більше 25 000 американських доларів – індивідуальні ліцензії видає Департамент валютного контролю та ліцензування НБУ.

4. Порядок переміщення через митний кордон транспортних засобів

Згідно ст.1 Митного кодексу України, транспортні засоби – це будь-які засоби авіаційного, водного, залізничного, автомобільного транспорту, що використовується виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України.

Митне оформлення транспортного засобу може здійснюватися як його власником, так і довіреною особою за наявності належним чином оформлених документів на пред'явлення повноважень. Власники транспортних засобів або уповноважені ними особи, які переміщують транспортні засоби через митний кордон України, зобов'язані пред'явити їх митниці і подати:

- документи, що підтверджують право володіння або користування (в тому числі з правом розпорядження) транспортними засобами;
- реєстраційні та технічні документи на такі транспортні засоби, якщо вони були зареєстровані в країні придбання чи іншій країні, інші документи, потрібні для митного оформлення, на вимогу співробітника митниці (закордонний паспорт, доручення на перегін або перевезення транспортного засобу, тощо).

Громадяни, які переміщують через митний кордон України транспортні засоби, зобов'язані заповнити декларацію форми МД- 7 та в належних випадках надати зобов'язання про зворотне ввезення/вивезення, транзит або доставку транспортного засобу з одного митного органу в інший. Митне оформлення транспортних засобів (у тому числі знятих з обліку в країні придбання або в іншій країні), заявлених прикордонній митниці громадянами-нерезидентами як такі, що ввозяться ними з метою відчуження, проводиться прикордонною митницею зі стягненням при цьому передбачених законодавством платежів без видачі посвідчення. Посвідчення оформляється на нового власника в митниці, в зоні діяльності якої він постійно чи тимчасово проживає.

Громадяни-резиденти переміщують через митну територію України транзитом тільки транспортні засоби, які належать громадянам нерезидентам, іноземним фірмам, організаціям чи установам, що має підтверджуватися відповідними документами.

Відчуження тимчасово ввезених в Україну транспортних засобів здійснюється з дозволу митниць. Не підлягають відчуженню на території України тимчасово ввезені транспортні засоби, які на день звернення до митниці з приводу відчуження заборонені до введення для постійного користування в Україні. При відчуженні тимчасово ввезених в Україну транспортних засобів митне оформлення здійснюється згідно із законодавством, чинним на день здійснення митного оформлення для постійного користування [3].

5. Відповідальність за контрабанду та порушення митних правил

Нормативна база

Кримінальний кодекс України

Митний кодекс України

Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 року № 8 "Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил"

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 61

Особи, що вчинюють контрабанду та порушують митні правила, посягають на встановлений законодавством України порядок переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України, внаслідок чого завдають шкоду економіці держави, її культурній спадщині, здоров'ю населення та громадській безпеці, сприяють розширенню тіньового сектора економіки.

Під **порушенням митних правил**, за які особа притягається до адміністративної відповідальності розуміють дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю, тобто з використанням спеціально виготовлених сховищ (тайників) та інших засобів або способів, що утруднюють виявлення таких товарів, або шляхом надання одним товарам вигляду інших, або з поданням органу доходів і зборів як підстави для переміщення товарів підроблених документів чи документів, одержаних незаконним шляхом, або таких, що містять неправдиві відомості щодо найменування товарів, їх ваги (з урахуванням допустимих втрат за належних умов зберігання і транспортування) або кількості, країни походження, відправника та/або одержувача, кількості вантажних місць, їх маркування та номерів, неправдиві відомості, необхідні для визначення коду товару згідно з УКТ ЗЕД та його митної вартості (ч. 1 ст. 483 МК України).

Під **контрабандою**, тобто дії, за які особа притягається до кримінальної відповідальності розуміють переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї або боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї або бойових припасів до неї), частин вогнепальної нарізної зброї, а також спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації (ч. 1 ст. 201 КК України).

Що складає об'єктивну сторону контрабанди (порушення митних правил)

Незаконним переміщенням предметів поза митним контролем (ст. 201 КК, ст. 483 МК) - переміщення через митний кордон України поза місцем розташування митного органу (тобто поза зонами митного контролю), або поза часом здійснення митного оформлення, або з використанням незаконного звільнення від митного контролю внаслідок зловживання посадовими особами митного органу своїм службовим становищем.

Незаконне переміщення предметів із приховуванням від митного контролю (ст. 201 КК України, ст. 483 МК України) - переміщення через митний кордон України з використанням спеціально виготовлених сховищ (тайників) та інших засобів чи способів, що утруднюють їх виявлення, або шляхом надання одним товарам вигляду інших, або з поданням митному органу як підстави для переміщення товарів підроблених документів чи одержаних незаконним шляхом або таких, що містять неправдиві дані.

Обов'язковою ознакою складу злочину є місце його вчинення – це митний кордон. Митний кордон збігається з державним кордоном України, за винятком меж спеціальних митних зон. Межі території спеціальних митних зон є складовою частиною митного кордону України.

Під спеціально виготовленим сховищем (тайником) розуміють сховище, виготовлене з метою незаконного переміщення товарів через митний кордон України, а також обладнані і пристосовані з цією ж метою конструктивні ємності та предмети, які попередньо піддавалися розбиранню, монтажу тощо.

Використанням інших засобів чи способів, що утруднюють виявлення предметів, можуть визнаватися, зокрема, приховування останніх у валізах, одязі, взутті, головному вбранні, речах особистого користування, на тілі або в організмі людини чи тварини, а також надання одним предметам вигляду інших (зміна їхніх зовнішніх ознак - форми та стану, упаковки, ярликів, етикеток тощо).

Підставою для переміщення товарів через митний кордон є визначені нормативними

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 62

актами документи, без яких неможливо одержати дозвіл митного органу на пропуск товарів через митний кордон. Це, зокрема, можуть бути митна декларація, контракт, коносамент, ліцензія, квота, товаросупровідні документи, дозвіл відповідних державних органів.

Підробленими вважають як фальшиві документи, так і справжні, до яких внесено неправдиві відомості чи окремі зміни, що перекручують зміст інформації щодо фактів, які ними посвідчуються, а також документи з підробленими підписами, відбитками печаток та штампів.

Незаконно одержаними визнають документи, які особа отримала за відсутності законних підстав або з порушенням установленого порядку.

Документами, що містять неправдиві дані, є, зокрема, такі, в яких відомості щодо суті угоди, найменування, асортименту, ваги, кількості чи вартості товарів, а також їх відправника чи одержувача, держави, з якої вони вивезені чи в яку переміщуються, не відповідають дійсності.

Якщо товари ввозяться в режимі тимчасового ввезення або під виглядом транзиту через територію України, але з метою їх реалізації в Україні, вчинене кваліфікують як контрабанду або порушення митних правил.

Не можна розглядати як контрабанду дії особи, яка, здійснюючи транзитне перевезення товарів через територію України, надала митним органам супровідні документи з відомостями, що не відповідають дійсності, без умислу порушити митні правила, передбачені чинним законодавством України.

Злочин вважається закінченим з моменту незаконного переміщення предметів контрабанди через митний кордон України.

Замах на контрабанду має місце, якщо її предмети виявлено до переміщення через митний кордон України (під час огляду чи переогляду товарів, транспортних засобів, ручної поклажі, багажу або особистого огляду тощо). Незаконне переміщення на територію України (тобто ввіз на її територію) предметів контрабанди, які виявлено під час митного контролю, утворює закінчений склад цього злочину.

Добровільна відмова від вчинення контрабанди чи порушення митних правил можлива до моменту прийняття митним органом митної декларації.

Кваліфікуючі ознаки контрабанди

Контрабанда вважається вчиненою за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 201 КК України) тоді, коли в її здійсненні брали участь декілька осіб (дві і більше), які заздалегідь, тобто до початку злочину, домовилися про спільне її вчинення. Кожна з таких осіб, незалежно від того, яку роль вона виконувала, несе відповідальність за ч. 2 ст. 201 КК України як співвиконавець. У разі, коли особа вчинила контрабанду у співучасті з організатором, підбурювачем, пособником, зазначена кваліфікуюча ознака відсутня. Раніше судимою за злочин, склад якого передбачений ст. 201 КК України, слід вважати особу, яка вже засуджувалася за ч. 1 чи ч. 2 цієї статті, за умов, що вирок за попередній злочин набрав законної сили до вчинення повторного та що судимість за попередній злочин не погашена і не знята.

Вчинення контрабанди службовою особою з використанням свого службового становища потрібно кваліфікувати за сукупністю злочинів - за ч. 1 чи ч. 2 ст. 201 КК України і тією статтею КК, якою передбачено відповідальність за вчинений службовий злочин.

Окремими складами злочину законодавець виділяє:

"Переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріалів необроблених, а також інших лісоматеріалів, заборонених до вивозу за межі митної території України", за яке настає кримінальна відповідальність на підставі ст. 201-1 КК України та

"Контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 63

або фальсифікованих лікарських засобів", за що настає кримінальна відповідальність на підставі ст. 305 КК України.

Процесуальні аспекти розслідування правопорушень, пов'язаних з контрабандою та порушенням митних правил

Досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених статтями 201, 201-1, 305 КК України здійснюється слідчими органів безпеки.

Слідчий органу досудового розслідування України у разі виявлення ним контрабандної поставки при проведенні процесуальних дій, у тому числі за запитом про міжнародну правову допомогу, має право не вилучати її з місця закладки або транспортування, а за домовленістю з компетентними органами держави, куди її адресовано, безперешкодно пропустити її через митний кордон України з метою виявлення, викриття та документування злочинної діяльності міжнародних злочинних організацій (контрольована поставка).

У разі закриття кримінального провадження про контрабанду за наявності в діях особи ознак порушення митних правил матеріали про таке порушення передаються до митного органу або до суду для притягнення зазначеної особи до адміністративної відповідальності (ст. 496 МК України).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.2/Б/ОК21- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 64

Тема 5. Митні процедури при переміщенні товарів різними видами транспорту

1. Особливості митних процедур при переміщенні товарів різними видами транспорту
2. Моніторинг ефективності реалізації митних процедур при переміщенні товарів різними видами транспорту
3. Шляхи усунення недоліків митних процедур при переміщенні товарів різними видами транспорту

Тема 6. Види митних режимів, умови поміщення товарів у митні режими, особливості їх застосування

1. Поняття митного режиму та види митних режимів.
2. Умови поміщення товарів у митні режими, особливості їх застосування.

Тема 7. Митне оформлення та декларування товарів

1. Класифікація товарів при митному оформленні
2. Документи для проведення митного оформлення
3. Вантажна митна декларація (ВМД)
4. Основні етапи митного оформлення товарів
5. Декларування товарів. Діяльність митного брокера
6. Товари, які не підлягають пропуску через митний кордон України
7. Сутність, види та порядок складання митних декларацій

Тема 8. Митне оформлення товарів із застосуванням механізму «Єдиного вікна»

1. Основні підходи до визначення концепції «Єдиного вікна»
2. Типологія організації функціонування та правової регламентації «Єдиного вікна» – зарубіжний досвід
3. Правове регулювання системи «Єдине вікно для міжнародної торгівлі» в Україні